

Héraðsdómur Reykjavíkur

Dómur 8. nóvember 2024

Mál nr. E-2160/2020:

Þrotabú WOW air hf.

(Sveinn Andri Sveinsson lögmaður)

gegn

Eurocontrol,

(Þórir Júlíusson lögmaður)

Skúla Mogensen,

(Reimar Snæfells Pétursson lögmaður)

Liv Bergþórsdóttur,

Helgu Hlín Hákonardóttur

og Davíð Mássyni

(Hörður Felix Harðarson lögmaður)

og til réttargæslu

DUAL Corporate Risks Ltd.,

Liberty Mutual Insurance Europe Ltd.,

Everest Syndicate 2786 at Lloyd's,

Hardy Syndicate 382 at Lloyd's og

QBE UK Ltd.

(Dóra Sif Tynes lögmaður)

Dómur

Málsmeðferð og dómkröfur aðila

- Mál þetta, sem dómtekið var 18. október 2024, var höfðað með stefnum birtum stefndu 24. janúar 2020 og 24. mars 2020, á hendur sakaukastefndu með birtingu sakaukastefnu þann 10. nóvember 2020 og á hendur réttargæslustefndu við þingfestingu 20. maí 2021. Stefnandi er þrotabú WOW air hf., Katrínartúni 4, Reykjavík. Stefndu eru Eurocontrol, með skráningarnúmer í Belgíu nr. 0923.980.032, Rue de la Fusée 96, Brussel, Belgíu, og Skúli Mogensen, [...]. Sakaukastefndu eru Liv Bergþórsdóttir, [...], Helga Hlín

Hákonardóttir, [...], og Davíð Másson, [...]. Réttargæslustefndu eru DUAL Corporate Risks Ltd., Broomhay Business Park Taunton, Somerset, TA1 2PX Englandi, Liberty Mutual Insurance Europe Ltd., 5–7 rue Léon Laval, Leudelange, Lúxemborg, Everest Syndicate 2786 at Lloyd's, 40 Lime Street, London, EC3M 5BS, Englandi, Hardy Syndicate 382 at Lloyd's, European Head Office, 20 Fenchurch Street, London EC3M 3BY, Englandi, og QBE UK Ltd., Plantation Place, 30 Fenchurch Street, London EC3M 3DB, Englandi.

- 2 Endanlegar dómkröfur stefnanda eru að rift verði gagnvart stefnda Eurocontrol greiðslu WOW air hf. til stefnda Eurocontrol að fjárhæð 540.028 evrur sem innt var af hendi með bankamillifærslu þann 27. mars 2019 af reikningi WOW air hf. inn á reikning stefnda Eurocontrol. Þá krefst stefnandi að stefndu Eurocontrol, Skúla Mogensen og sakaukastefndu Liv Bergþórsdóttur, Helgu Hlín Hákonardóttur og Davíð Mássyni verði in solidum gert að greiða stefnanda 540.028 evrur. Krafist er vaxta skv. 1. mgr. 8. gr. laga nr. 38/2001 um vexti og verðtryggingu af 540.028 evrum frá 27. mars 2019 til 11. janúar 2020 og dráttarvaxta skv. 1. mgr. 6. gr., sbr. 9. gr., s.l. frá þeim degi til greiðsludags. Þá er krafist málskostnaðar sameiginlega úr hendi stefndu og sakaukastefndu. Stefnandi hefur engar kröfur uppi á hendur réttargæslustefndu.
- 3 Stefndu og sakaukastefndu krefjast sýknu af kröfum stefnanda auk málskostnaðar. Stefndi Eurocontrol krefst að auki til vara að kröfur stefnanda verði lækkaðar verulega. Réttargæslustefndu krefjast málskostnaðar.
- 4 Á fyrri stigum málsins var einnig höfð uppi krafa um frávísun málsins en þeirri kröfu var hafnað með úrskurði í þinghaldi 11. febrúar 2021. Í upphafi málflytningu síns reifaði lögmaður stefnda Eurocontrol sjónarmið um frávísun ex officio með vísan til 3. mgr. 100. gr. laga um meðferð einkamála nr. 91/1991. Upphaflega var Stefáni Eysteini Sigurðssyni, Laugarásvegi 47, Reykjavík, einnig sakaukastefnt en fallið var frá kröfum á hendur dánarbúi hans í þinghaldi málsins þann 1. mars 2024.

Helstu málsatvik

- 5 Stefnandi er þrotabú flugfélagsins WOW air hf. sem stofnað var í formi einkahlutafélags árið 2011 en breytt í hlutafélag árið 2018. Tilgangur félagsins var fyrst og fremst flugrekstur og var starfsemi félagsins á sviði áætlunarflugs með farþega til og frá Íslandi. Stefndi Skúli var eini eigandi hlutafélagsins Títan Fjárfestingafélag ehf. sem var móðurfélag WOW air hf. og átti 100% eignarhlut í félaginu. Hann gegndi ekki aðeins stöðu

stjórnarmanns í félaginu heldur var hann jafnframt framkvæmdastjóri þess. Sakaukastefndu Liv, Helga Hlín og Davíð sátu einnig í stjórn félagsins, Liv sem stjórnarformaður þess.

- 6 Mál þetta er höfðað sem riftunarmál af hálfu stefnanda á hendur stefnda Eurocontrol og sem skaðabótamál gegn stefnda Skúla og hinum sakaukastefndu stjórnarmönnum vegna ætlaðrar saknæmrar og ólögðrar háttsemi þeirra í tengslum við greiðslur félagsins í aðdraganda gjaldþrots þess. Málið er rekið samhliða tíu öðrum málum sem einnig eru höfðuð sem riftunarmál þrotabúsins á hendur móttakendum greiðslna félagsins. Í níu málanna eru einnig gerðar skaðabótakröfur á hendur stjórn félagsins en í tveimur eru einvörðungu hafðar uppi skaðabótakröfur á hendur stefnda Skúla en ekki á hendur öðrum stjórnarmönnum. Réttargæslustefndu eru erlend váttryggingafélög sem veittu WOW air hf. ábyrgðartryggingar vegna starfa hinna stefndu stjórnarmanna.
- 7 Stefnandi fékk íslenskt flugrekstrarleyfi árið 2013. Félagið óx síðan hratt. Tap varð af rekstri félagsins árið 2013 sem nam 332 milljónum kr. Félagið tilkynnti um áform um aukin umsvif og að hefja flug til áfangastaða í Bandaríkjunum árið 2014 og eftir það jókst fjöldi flugfarþega mikið ár frá ári. Það sama ár varð 560 milljóna kr. tap af rekstri félagsins. Hagnaður varð af rekstri félagsins árin 2015 og 2016, samtals um 5.453 milljónir kr. en síðan var verulegt og viðvarandi tap næstu ár allt til gjaldþrots þess í mars 2019. Þegar vísað er til upplýsinga úr reikningsskilum WOW air hf. í dómi þessum er verið að vísa til upplýsinga úr samstæðureikningsskilum félagsins frá og með árinu 2014 en fyrir þann tíma er verið að vísa til reikningsskila móðurfélagsins.
- 8 Árið 2017 var erfitt í flugrekstri almennt og þyngdist róður í rekstrarumhverfi WOW air hf. sem m.a. má rekja til aukinnar samkeppni, hækkandi olíuverðs og fleiri þátta. Það ár varð breska flugfélagið Monarch Air gjaldþrota. Stuðlaði það að alvarlegum fjárhagsvanda Kortþjónustunnar hf. sem hafði ásamt öðrum séð um færsluhirðingu fyrir Monarch Air og WOW air hf. Fram til gjaldþrots Monarch Air höfðu allar greiðslur sem fóru í gegnum Kortþjónustuna hf. runnið beint til viðkomandi flugrekenda. Vegna gjaldþrots Monarch Air ákvað Kortþjónustan hf. að framvegis yrði greiðslum vegna farþega haldið á biðreikningi þar til flugið, sem greitt hafði verið fyrir, var farið. Þessi breyting á greiðslufyrirkomulagi hafði aftur veruleg neikvæð áhrif á rekstur WOW air hf., einkum lausafjárstöðu, þar sem Kortþjónustan hf. hafði séð um færsluhirðingu fyrir félagið. Dró skilmálabreyting Kortþjónustunnar hf. úr fyrirframgreiðslum til WOW air

hf. sem aftur dró úr innflæði á sölutekjum til félagsins og var þannig einn þeirra þátta sem hafði neikvæð áhrif á sjóðstreymi félagsins.

- 9 Hlutfé félagsins var hækkað á hluthafafundi 2. nóvember 2017 um 9.696.000 dollara, eða ríflega 1 milljarð kr. á þávirði. Ársreikningur rekstrarársins 2017 sýnir að í lok þess árs hafði félagið skilað tapi að fjárhæð 22.242.000 dollarar og eigið fé nam 39.819.000 dollurum. Þá sýndi sjóðstreymisyfirlit ársins 2017 að handbært fé frá rekstri á árinu 2017 nam 4.357.000 dollurum sem var rúmlega 57.000.000 dollurum minna en árið áður. Handbært fé í lok árs 2017 nam 1.167.000 dollurum. Veltufjárhlutfall var í árslok 0,70 þannig að fjárhæð veltufjármuna var rétt rúmlega tveir þriðju af skammtímaskuldum. Lá því fyrir að annað hvort yrði rekstur ársins 2018 að skila verulegu handbæru fé til að hægt væri að mæta þessum mun eða sækja þyrfti meira fjármagn í formi láns- eða hlutfjár. Eigið fé félagsins lækkaði einnig verulega milli ára. Þannig var eiginfjárhlutfall félagsins í árslok 2017 tæp 11% og hafði lækkað úr tæplega 16% í árslok árið á undan. Fjárhagslegur styrkur félagsins hafði því veikst verulega milli ára.
- 10 Á 48. fundi stjórnar WOW air hf. 25. ágúst 2017 var fjallað um það hvernig félagið hefði vaxið of hratt að mati stjórnar. Fyrirhugað væri næsta ár að hægja á vextinum og leggja þess í stað áherslu á arðsemi í rekstri, þ.m.t. arðsemi einstakra flugleiða. Þá væri fyrirhugað að hægja á fyrirætlunum um flug til Asíu og fresta þeim til byrjunar árs 2019 í stað 2018 vegna seinkunar á afhendingu flugvéla. Í tengslum við þau áform hafði félagið stefnt að því að taka á leigu Airbus-breiðþotur til notkunar í rekstri félagsins.
- 11 Árið 2018 var rekstrarumhverfið áfram erfitt að mati stjórnenda félagsins, m.a. vegna hás olíuverðs, verra nýtingarhlutfalls og færri farþega en gert hafi verið ráð fyrir. Veturinn 2017–2018 hækkuðu gjaldfallnar viðskiptaskuldir félagsins verulega vegna slæmrar lausafjórstöðu. Stjórn félagsins fjallaði um það á fundi 5. apríl 2018 hvernig tekjur væru undir áætlunum og ýmis rekstrarkostnaður yfir áætlunum. Fram kom að fyrirhugað væri að leggja fyrir stjórnina aðgerðaáætlun til að bregðast við, upplýsa þyrfti kröfuhafa og meta þörf á því að fækka í flugvélaflotanum.
- 12 Á stjórnarfundi 23. maí 2018 kom fram að rekstrartap fyrir fjármagnsliði og skatta (EBIT) væri neikvætt um 29.100.000 dollara á fyrsta ársfjórðungi og rekstrartap (EBIT) fyrstu fjóra mánuði ársins væri tvöfalt meira en árið áður, þ.e. neikvætt um 40.000.000 dollara. Í kynningu stjórnenda félagsins til stjórnar á nefndum stjórnarfundi kemur fram að fjárhagslegir mælikvarðar félagsins verði skv. fyrirliggjandi áætlunum undir lágmarki

skv. skilmálum lánasamninga félagsins í lok júní 2018. Hefði slíkt getað leitt til gjaldfellingar lána félagsins.

- 13 Í ljósi þess að rekstur félagsins þyngdist var ákveðið að grípa þyrfti til ýmissa aðgerða, einkum til að styrkja lausafjárstöðu og eiginfjárstöðu félagsins. Í því skyni var m.a. skammtímaskuldum félagsins í eigu eiganda þess breytt í hlutafé, hafinn undirbúningur að skuldabréfaútboði og félagið keypti meirihluta hlutafjár í félaginu Cargo Express ehf. af Títan Fjárfestingafélagi ehf., móðurfélagi WOW air hf., að mestu með útgáfu nýs hlutafjár. Kaupsamningurinn um Cargo Express ehf. var samþykktur af stjórn félagsins um mitt ár 2018. Samkvæmt samningnum festi félagið kaup á 60% eignarhlut í Cargo Express ehf. og var kaupverðið 2.118.435.000 kr. Í gögnum málsins greinir að KPMG, endurskoðandi félagsins, hafi reiknað út virði hlutafjár Cargo Express ehf. í tengslum við kaupin og hafi kaupverðið í framangreindum samningi verið sama fjárhæð og niðurstaða verðmats KPMG. Skyldi kaupverðið greiddast með útgáfu 47.386.495 nýrra hluta í WOW air hf. á genginu 41,54 fyrir hvern hlut, þ.e. samtals 1.968.435.000 kr., þann 20. júní 2018 og með greiðslu reiðufjár 150 milljóna kr. þann 30. apríl 2019. Fyrri greiðslan var framkvæmd á gjalddaga með útgáfu hinna nýju hluta í WOW air hf. til samræmis við ákvæði kaupsamningsins. Fjárhæð seinni greiðslunnar skv. kaupsamningnum var þó háð því að Cargo Express ehf. myndi greiða arðgreiðslu til kaupanda, þ.e. WOW air hf., fyrir fjárhagsárið 2018 sem næmi a.m.k. sömu fjárhæð. Yrði arðgreiðslan hærrí skyldi það sem umfram stæði verða eign kaupanda en ef arðgreiðslan yrði lægri eða kæmi ekki til framkvæmda skyldi mismuninum umbreytt í hlutabréf í kaupanda, til handa seljanda, þ.e. Títan Fjárfestingafélagi ehf. Gögn málsins bera með sér að þann 6. febrúar 2019 hafi WOW air hf. fengið greiddan arð frá Cargo Express ehf. að fjárhæð 107.640.000 kr. og hafi félagið greitt seljanda, þ.e. Títan Fjárfestingafélagi ehf., sömu fjárhæð þann sama dag.
- 14 Á árinu 2018 hófust einnig viðræður við flugvélaleigusala félagsins um að skila tilteknum leiguvélum og fresta afhendingu véla sem félagið hafði þegar pantað en höfðu ekki verið afhentar. Á það einkum við um breiðþoturnar sem fyrirhugað hafði verið að nota í flugleiðir til Asíu, þar sem rekstur slíkra véla var þá talinn afar óhagkvæmur kostur fyrir félagið miðað við þáverandi stöðu og áætlanir.
- 15 Í byrjun árs 2018 var norski fjárfestingabankinn Pareto Securities AB ráðinn til að undirbúa og framkvæma skuldabréfaútboð fyrir félagið sem ákveðið var að fara skyldi fram á haustmánuðum það sama ár. Upphaflegar áætlanir gerðu ráð fyrir að útgáfa

skuldabréfa í útboðinu yrði 50–100.000.000 evra. Til undirbúnings skuldabréfaútboðinu fóru tilteknir stjórnendur félagsins í fjárfestakynningu, svokallað „road-show“, meðal fjárfesta á Íslandi, í Skandinavíu og N.-Evrópu í ágúst 2018. Í fyrirbyggjandi skjali til kynningar fyrir skuldabréfaútboðið og í 3. gr. útboðsskilmálanna kemur fram að ráðstafa ætti fjármuninum sem söfnuðust í útboðinu í almennan rekstur félagsins, auk þess sem leggja átti fjármuni á vaxtareikning (e. interest account) og áttu þeir fjármunir að vera til staðar þegar kæmi að vaxtagreiðslum, í fyrsta sinn þann 24. desember 2018.

- 16 Á sama tíma og skuldabréfaútboðið var í undirbúningi jukust vanskil félagsins, þ. á m. vegna vangoldinna leigugreiðslna á flugvélum. Í árslok 2017 hafði farið að bera á auknum vanskilum félagsins við Isavia ohf. og jukust þau vanskil síðan hratt þegar komið var fram á sumar 2018. Leiddi það til þess að samið var um greiðsludreifingu á skuld félagsins að fjárhæð 1 milljarður kr. Á þessum tíma versnuðu afkomuhorfur félagsins, auk þess sem almenn umræða um flugrekstur á Íslandi var neikvæð, sérstaklega hvað varðaði WOW air hf. Í sex mánaða uppgjöri 2018 má einnig sjá að þar hafa viðskipta-skuldir aukist um rúmlega 64% frá áramótum 2017–2018, þ.e. úr 80.000.000 dollara í 126.000.000 dollara. Einnig eru veltufjármunir í lok júní 2018 rúmlega 121.000.000 dollara lægri en skammtímaskuldir á þessum tímamarki. Af gögnum málsins verður ráðið að samið hafi verið við nokkra kröfuhafa, þ.m.t. leigusala, um að draga greiðslur til þeirra fram yfir skuldabréfaútboðið.
- 17 Skuldabréfaútboðinu lauk síðan 18. september 2018. Samkvæmt útboðsskilmálum skyldi eigið fé félagsins að lágmarki nema 25.000.000 dollara 30. september 2018 og skyldi það lágmark hækka um 5.000.000 dollara árlega. Skuldabréfin voru gefin út 24. september 2018 en alls fengust 50.150.000 evrur við sölu skuldabréfanna.
- 18 Af gögnum málsins verður ráðið að bæði eigandi og ýmsir lánardrottnar félagsins, þ.m.t. flugvélaleigusalar, hafi skráð sig fyrir 25.800.000 evrum, þ.e. 51% af heildarfjárhæð seldra skuldabréfa í útboðinu. Stefndi Skúli skráði sig fyrir 5.500.000 evrum í útboðinu og félagið sjálft fyrir 9.850.000 evrum, en það fyrirhugaði að selja þau bréf aftur í kjölfar útboðsins. Aðrir þátttakendur voru íslenskar lánastofnanir og sjóðstýringarfélag, bandarískir og evrópskir fjárfestingarsjóðir og stofnanafjárfestar.
- 19 Þrír þátttakendur í skuldabréfaútboðinu, sem einnig voru lánardrottnar félagsins, settu þátttöku sinni í skuldabréfaútboðinu tiltekin skilyrði. Um er að ræða Arion banka sem skráði sig fyrir 4.300.000 evrum, Air Lease Corporation (hérefitir ALC) sem skráði sig fyrir 2.500.000 evrum og Avolon Aerospace Leasing Ltd. (hérefitir Avolon) sem skráði

sig fyrir 5.000.000 evra. Avolon er félag innan sömu félagssamstæðu og CIT Aerospace International, sem var einn af flugvélaleigusölum WOW air hf. Í 4. gr. samkomulags við Arion banka, dags. 17. september 2018, sem stefndi Skúli undirritaði fyrir hönd félagsins kemur fram að Arion banki myndi skrá sig fyrir allt að 4.300.000 evrum í skuldabréfaútboðinu en að þátttaka bankans í útboðinu væri háð skilyrðum. Meðal þeirra skilyrða var að félaginu tækist að selja lágmarksfjárhæð í útboðinu, þ.e. 50.000.000 evra, og einnig þyrfti félagið að greiða að fullu upp yfirdráttarskuldir sínar á tveimur tilgreindum reikningum og skyldu yfirdráttarheimildirnar á reikningunum felldar niður samhliða uppgreiðslu yfirdráttarskuldanna. Í 3. gr. samkomulagsins kom fram að staða hinna tilgreindu yfirdráttarskulda væri samtals 511.864.654 kr. þann 14. september 2018 og skyldu þær greiddar upp án tafar eftir að félagið fengi andvirði skuldabréfaútboðsins greitt til sín.

- 20 Af gögnum málsins verður ráðið að ALC hafi sett þau skilyrði fyrir þátttöku í útboðinu að WOW air hf. myndi í kjölfar þess greiða ALC útistandandi vanskil auk tryggingagjalds vegna fyrirhugaðrar leigu á nýrri flugvél. Nam þátttaka ALC í útboðinu 2.500.000 evrum. Að sama skapi var gerður samningsviðauki við Avolon 24. september 2018 þar sem fram kemur að Avolon íhugi að skrifa sig fyrir skuldabréfum í fyrirhugaðri skuldabréfaútgáfu og er það sett í samhengi við að heimilaðar voru breytingar á leigusamningum Avolon við WOW air hf. þar sem frestað var afhendingu tiltekinna leiguvéla til WOW air hf. og breytingar gerðar á greiðsludagsetningu tryggingafjár vegna leigunnar.
- 21 Í kjölfar lúkningar skuldabréfaútboðsins móttók félagið greiðslu að fjárhæð 41.647.000 evrur eftir greiðslu þóknunar og að frádregnum 7.500.000 evrum sem taka skyldi til hliðar til að standa skil á vaxtagreiðslu 24. desember 2018. Mótttekinni fjárhæð varði félagið til að greiða niður skuldir við aðila sem einnig voru þátttakendur í skuldabréfaútboðinu, þ.e. Arion banka, ALC og Avolon. Einnig voru m.a. greiddar gjaldfallnar lífeyrissjóðsgreiðslur, reikningur Isavia vegna september 2018 og fjármunum einnig varið til greiðslu ýmiss annars rekstrarkostnaðar.
- 22 Samkvæmt fyrirbyggjandi milliuppgjöri WOW air hf. fyrir fyrstu níu mánuði ársins 2018, þ.e. um það leyti sem framangreindu skuldabréfaútboði lauk, nam tap WOW air hf. fyrir skatta 41.944.000 dollurum og eiginfjárhlutfall félagsins var um 6,6%. Þá bera gögn málsins með sér að allt árið 2018 hafi rekstrarárangur félagsins versnað stöðugt, viðskiptaáætlanir og söluspár hafi lækkað milli stjórnarfunda og markmið síðan ekki náðst í rekstri. Fram kom við skýrslutökum af hálfu stjórnarmanna félagsins að mjög neikvæð

- fjölmiðlaumfjöllun um félagið í tengslum við skuldabréfaútboðið og í kjölfar þess hefði haft mikil og neikvæð áhrif á sölu á flugmiðum með félaginu og þar með á afkomu þess.
- 23 Samgöngustofa kom að málum félagsins um mitt ár 2018 á grundvelli lögbundins eftirlitshlutverks síns skv. þágildandi lögum um loftferðir nr. 60/1998 og reglugerð nr. 48/2012. Samgöngustofa fundaði tvívegis með stjórnendum félagsins sumarið 2018 og versnaði fjárhagsstaða félagsins á milli fundanna. Í bréfi Samgöngustofu til félagsins, þremur dögum eftir að skuldabréfaútboði félagsins lauk, þ.e. 21. september 2018, boðaði Samgöngustofa viðvarandi eftirlit með félaginu. Var óskað eftir upplýsingum um rekstur og áætlanir félagsins, þ.m.t. um ráðstöfun fjármuna úr skuldabréfaútboðinu, sjóðstreymisýfirlit og áætlanir um hvernig félagið hygðist styrkja eigið fé og tryggja rekstrarhæfi sitt. Samgöngustofa viðhafði síðan viðvarandi eftirlit með félaginu allt þar til yfir lauk en stofnunin afturkallaði þó aldrei flugrekstrarleyfi félagsins.
- 24 Eftir að skuldabréfaútboðinu lauk í september 2018 varð fljótlega ljóst að rekstrarafkoma og horfur félagsins væru með þeim hætti að nauðsynlegt yrði að fá nýja fjárfesta að félaginu. Af gögnum málsins og framburði vitna fyrir dómi má ráða að óformleg samtöl um kaup Icelandair Group hf. á hlutafé í WOW air hf. hafi átt sér stað jafnvel frá haustinu 2018. Formlegar viðræður hófust síðan um hugsanleg kaup Icelandair Group hf. á hlutafé í WOW air hf. og samruna félaganna um mánaðamótin október/nóvember það ár. Þann 4. nóvember samþykkti stjórn Icelandair Group hf. að ganga til lokaviðræðna um kaup á öllu hlutafé í WOW air hf. að ákveðnum skilyrðum uppfylltum. Var kaupsamningur þess efnis síðan undirritaður 5. nóvember 2018 og skyldi Icelandair Group hf. greiða fyrir allt hlutafé í WOW air hf. með nýjum hlutum í Icelandair Group hf. sem samsvara skyldi 3,7% í heildarvirði hlutafjár þess félags eftir viðskiptin. Var kaupsamningurinn háður ýmsum skilyrðum, þ.m.t. um áreiðanleikakönnun á starfsemi og eignum WOW air hf. Var tilkynning Icelandair Group hf. til Kauphallar um viðskiptin birt samdægurs og tilkynning og samrunaskrá vegna samruna félaganna tveggja send samkeppnisýfirvöldum. Gagnvart samkeppnisýfirvöldum var byggt á sjónarmiðum um félag á fallanda fæti (e. Failing Firm) og að yfirgnæfandi líkur væru á að WOW air hf. myndi án samrunans hverfa af markaði vegna rekstrarstöðvunar og gjaldþrots. Gögn málsins gefa til kynna að Samkeppniseftirlitið hafi ekki verið reiðubúið til að fallast á að slík sjónarmið um félag á fallanda fæti væru uppfyllt, einkum þar sem ekki væri hafið yfir vafa að annar kaupandi gæti ekki fundist að félaginu en Icelandair Group hf.

- 25 Vegna fyrirhugaðra kaupa Icelandair Group hf. á WOW air hf. fór fram áreiðanleikakönnun endurskoðendafyrirtækisins Deloitte ehf. á WOW air hf. Niðurstöður hennar lágu fyrir í drögum þann 26. nóvember 2018 og í endanlegri útgáfu nokkrum dögum síðar. Þar var við það miðað að fjármagnspörf WOW air hf. frá október 2018 til maí 2019 næmi rúmum 68.000.000 dollara. Með tilkynningu til Kauphallar sem birt var þann 29. nóvember 2018 var upplýst að Icelandair Group hf. hefði fallið frá kaupum á WOW air hf.
- 26 Þá þegar er upp úr viðræðum við Icelandair Group hf. slitnaði hófust viðræður við bandaríska félagið Indigo Partners LLC, sem á hluti í flugfélögum um allan heim, um hugsanlega fjárfestingu félagsins í WOW air hf. Á svipuðum tíma, þ.e. í lok nóvember 2018, birtust í fjölmiðlum fréttir af því að WOW air hf. hefði skilað leigusala sínum aftur fjórum af þeim flugvélum sem félagið hafði til leigu í rekstri sínum. Í desember 2018 fluttu fjölmiðlar fréttir af því að svo virtist sem Indigo Partners væri reiðubúið til að fjárfesta í WOW air hf. fyrir 75.000.000 dollara að framkvæmdri áreiðanleikakönnun sem hafin væri. Samkvæmt viljayfirlýsingu milli Indigo Partners og Títan Fjárfestingafélags ehf., WOW air hf. og stefnda Skúla, dags. 29. nóvember 2019, hafði Indigo Partners upphaflega haft hug á að festa kaup á 49,5% hlut í WOW air hf. og greiða fyrir það 14.500.000 dollara og að auki veita félaginu 50.000.000 dollara breytilegt lán. Þær fyrirætlanir breyttust síðan meðan á samningaviðræðunum stóð þannig að boðin greiðsla fyrir hlutina í WOW air hf. lækkaði og fjármagnið sem Indigo Partners kvaðst vera reiðubúið að veita til rekstrarins hækkaði í 75.000.000 dollara. Samkvæmt viljayfirlýsingunni skyldi sett fram viðskipta- og fjárhagsáætlun um rekstur félagsins sem Indigo Partners skyldi samþykkja einhliða.
- 27 Á næstu vikum og mánuðum, á sama tíma og samningaviðræður við Indigo Partners stóðu yfir, birtust fréttir í fjölmiðlum um greiðsluvanda WOW air hf., uppsagnir starfsfólks, fækkun flugleiða og minnkun flugflota félagsins. Í lok febrúar 2019 má ráða að í kjölfar áreiðanleikakönnunar Indigo Partners á WOW air hf. hafi ekki litið út fyrir að úr fjárfestingunni yrði og hægst hafi verulega á samningaviðræðum aðila.
- 28 Af gögnum málsins og framburði vitna fyrir dómi verður ekki ráðið með nákvæmni hvort upp úr samningaviðræðum við Indigo Partners hafi formlega slitnað á tímabilinu frá því að þær hófust í nóvember 2018 og fram til loka mars 2019. Á hinn bóginn má ráða að Indigo Partners hafi dregið viðræðurnar nokkuð á langinn og frestað tilteknum tíma-setningum. Einnig liggur fyrir að hvort sem samskipti hafi átt sér stað áfram við fulltrúa

Indigo Partners voru samt sem áður birtar tilkynningar og fluttar fréttir í erlendum fjölmiðlum af viðræðuslitum við Indigo Partners.

- 29 Í mars hófust aftur samskipti við Icelandair Group hf. og þann 21. mars 2019 birtist í Kauphöll tilkynning um að viðræður Icelandair Group hf. við WOW air hf. væru aftur hafnar í kjölfar slita viðræðna WOW air hf. við Indigo Partners. Samkvæmt tilkynningunni var stefnt að því að niðurstöður viðræðna lægju fyrir 25. mars 2019. Kauphöll var tilkynnt um slit þessarar viðræðulotu þann 24. mars 2019.
- 30 Upp úr miðjum mars lýstu kröfuhafar sem keypt höfðu skuldabréf í framangreindu útboði sig reiðubúna að breyta kröfum sínum í hlutafé. Með þeim hætti yrði til framtíðar létt á greiðslubyrði félagsins en enn hefði vantað fé til rekstrarins enda vanskil orðin afar alvarleg á þessum tímapunkti. Voru í lok mars 2019 í gangi viðræður við fulltrúa skuldabréfaeigenda um hugsanlega áframhaldandi fjárfestingu eða lánveitingu þessara aðila og kjölfestufjárfestis til félagsins. Má ráða að lögmaður skuldabréfaeigendanna, Guðmundur Ingvi Sigurðsson, hafi tekið frumkvæði í samningaviðræðum, þ.m.t. við Indigo Partners sem kjölfestufjárfesti, um áframhaldandi rekstur WOW air hf. og hugsanlega björgun rekstrar og starfsemi þess.
- 31 Af gögnum málsins verður ráðið að síðustu vikur og daga í starfsemi félagsins hafi stjórnin, í heild eða að hluta, verið nánast daglega í höfuðstöðvum þess. Ekki voru færðar til bókar formlegar fundargerðir stjórnar frá því í lok árs 2018 og fram til loka starfsemi félagsins en fyrir liggja þó minnispointar stjórnarmanns um fundi stjórnar á þessum tíma. Þá liggja fyrir gögn í málinu þar sem m.a. má ráða að stjórn hafi reglulega yfirfarið sjóðstreymisáætlanir stjórnenda og í tiltekið skipti gefið stjórnendum fyrirmæli um að ekki mætti greiða starfsfólki laun mánaðamótin febrúar/mars 2019 nema að fengnu samþykki stjórnar.
- 32 Síðustu mánuðina í rekstri félagsins voru kröfuhafar farnir að beita félagið þrýstingi um að greiða vanskil sín, þ. á m. hótá ýmsum vanefndaúrræðum. Í gögnum málsins liggja fyrir afrit töluverðra samskipta stjórnenda WOW air hf. við ýmsa kröfuhafa á þessu tímabili. Eru samskiptin bæði í formi tölvupóstsamskipta þar sem einstaka kröfuhafar eru upplýstir um rekstrarerfiðleika félagsins og samningaviðræður við fjárfesta um aðkomu þeirra til bjargar rekstrinum, en einnig í formi bréfa stjórnenda sem send voru á helstu kröfuhafa félagsins til að upplýsa um stöðuna. Í slíkum bréfum voru m.a. birtir hlekkir á heimasíðu félagsins þar sem nánari upplýsingar um stöðuna væri að finna. Í gögnum málsins er m.a. að finna afrit slíkra bréfa, dags. 13. febrúar 2019 og 26. mars 2019. Þá

má ráða af fyrirbyggjandi frétt fjölmiðla þann 28. nóvember 2018 að þá þegar hefðu stjórnendur félagsins verið farnir að senda tilteknum kröfuhöfum slík bréf en frá helsta innihaldi slíks bréfs var greint í nefndri frétt.

- 33 Í lok mars 2019 hafði verið greint frá viðræðuslitum við Icelandair Group hf. og Indigo Partners þó að í raun hafi samtal við Indigo Partners haldið áfram, m.a. með aðkomu fyrrnefnds lögmanns skuldabréfaeigenda sem á þessum tímapunkti hafði stigið inn í samningaviðræður um fjárhagslega endurskipulagningu félagsins, svo sem áður greinir. Samkvæmt fyrirbyggjandi óundirrituðum drögum að skilmálum slíkrar aðkomu, dags. 28. mars 2019, lá fyrir að kröfuhafarnir voru skv. drögunum reiðubúnir að breyta kröfum sínum skv. skuldabréfunum eftir útboðið í hlutafé og að auki reiðubúnir að undirgangast lánveitingar og fjárfestingar í WOW air hf. í samfloti við kjölfestufjárfesti sem var Indigo Partners, allt að því gefnu að samningar tækjust.
- 34 Þessi samningsdrög voru send stjórnarformanni WOW air hf., stefnda Skúla o.fl. þann 26. mars 2019 með tölvupósti lögmanns skuldabréfaeigendanna. Í texta tölvupóstsins greindi að Indigo Partners væru reiðubúnir til að skuldbinda sig skv. meðfylgjandi samningsdrögum og var lögmaður Indigo Partners einnig einn af móttakendum tölvupóstsins.
- 35 Daginn eftir, 27. mars 2019, kl. 23.30 hófst stjórnarfundur WOW air hf. sem reyndist sá síðasti í rekstri félagsins. Samkvæmt fundargerð fundarins höfðu Goshawk Aviation og ALC, leigusalar félagsins, kyrrsett vélar þess fyrr um kvöldið, auk þess sem Isavia hefði hald í einni flugvél félagsins. Leigusalarnir höfðu gripið til þessara aðgerða í samræmi við samningsbundnar heimildir til þess að beita slíku vanefndaúrræði. Fram kemur að stjórn félagsins og ráðgjafar kröfuhafa þess væru sammála um að seinustu daga hefði verið reynt til þrautar að finna nýja fjárfesta að félaginu og forða því frá þroti en að í ljósi aðgerða leigusala þetta kvöld væri ljóst að tíminn væri á þrotum. Stjórnin hélt síðan fund á miðnætti með fulltrúum Samgöngustofu til að upplýsa um stöðuna og að enn væri rætt við fjárfesta en að félagið myndi hugsanlega skila flugrekstrarleyfi sínu á næstu klukkustundum. Var fundi frestað kl. 01.55 um nóttina.
- 36 Næsta dag, 28. mars 2019, var beiðni stjórnar um gjaldþrotaskipti á félaginu móttækin í héraðsdómi. Er frestdagur við gjaldþrotaskiptin því 28. mars 2019, sbr. 1. mgr. 2. gr. laga nr. 21/1991 um gjaldþrotaskipti o.fl. Á sama tíma skilaði stjórn flugrekstrarleyfi félagsins til Samgöngustofu. Úrskurðað var samdægurs um gjaldþrotaskipti á félaginu.

- 37 Stefndi Eurocontrol er Evrópustofnun um öryggi í flugleiðsögu og var komið á fót með Alþjóðasáttmála um samvinnu flugumferðar frá 13. desember 1960. Samkvæmt ákvæðum sáttmálans er eitt af hlutverkum stefnda Eurocontrol að sjá um útreikning og innheimtu flugumferðargjalda fyrir hönd aðildarríkjanna. Sú innheimta grundvallast á samningi um innheimtu flugumferðargjalda sem tók gildi 1. janúar 1986. Flugfélögum er gert að greiða flugumferðargjöld og ýmis önnur þjónustugjöld til stefnda Eurocontrol sem síðan miðlar greiðslunum áfram til þess aðila sem veitti þjónustuna í hverju tilviki.
- 38 Riftunarkrafa stefnanda varðar greiðslu tveggja reikninga frá stefnda Eurocontrol sem báðir voru dagsettir 12. febrúar 2019 og með gjalddaga 14. mars það sama ár. Annar reikningurinn var að fjárhæð 532.716 evrur og varðaði almenn flugumferðargjöld á svæði stefnda Eurocontrol í janúar 2019. Hinn reikningurinn var að fjárhæð 7.311 evrur og varðaði flugstjórnar- og flugvallapjónustu sem veitt var WOW air hf. í Hollandi í janúar 2019. Báðir framangreindir reikningar voru greiddir með einni og sömu millifærslu af hálfu WOW air hf. sem framkvæmd var þann 27. mars 2019. Ekki er ágreiningur um það að stefndi Eurocontrol móttók greiðsluna og miðlaði henni áfram til þeirra aðildarríkja sem höfðu veitt WOW air hf. þjónustuna. Ekki er heldur ágreiningur um að af fjárhæð móttækinnar greiðslu hafi stefndi Eurocontrol haldið eftir 0,27% þóknun fyrir milligönguna, að fjárhæð 1.458 evrur.
- 39 Áður en framangreind millifærsla átti sér stað, daginn fyrir gjaldþrot félagsins, hafði stefndi Eurocontrol gengið eftir greiðslum á þeim reikningum sem voru í vanskilum. Þann 26. mars 2019 hafði WOW air hf. borist bréf frá stefnda Eurocontrol þar sem krafist var greiðslu á vanskilum að fjárhæð 533.963 evrur. Var WOW air hf. gefinn frestur til loka dagsins til að greiða vanskilin, að öðrum kosti myndi stefndi Eurocontrol gera þýsku flugöryggisstjórninni (þ. Deutsche Flugsicherung) viðvart, sem gæti leitt til þess að WOW air hf. yrði synjað um flugumferðarþjónustu í Þýskalandi. Fjármálastjóri WOW air hf. sendi svarbréf sama dag til útskýringar á stöðu félagsins. Óskaði hann eftir greiðslufresti til næsta dags enda væri verið að vinna að því að bjarga félaginu þar sem skuldabréfaeigendur félagsins væru í þann mund að umbreyta skuldum í hlutafé og taka félagið yfir, auk þess sem félagið væri í samvinnu við viðskiptabanka sinn og innlend yfirvöld. Næsta dag greiddi WOW air hf. kröfuna, svo sem áður greinir.
- 40 Með bréfi skiptastjóra stefnanda, dags. 12. janúar 2020, var framangreindri greiðslu WOW air hf. til stefnda Eurocontrol rift og krafist greiðslu skaðabóta sem næmi fjárhæð greiðslunnar. 17. janúar 2020 hafnaði stefndi Eurocontrol kröfu stefnanda.

- 41 Undir rekstri málsins aflaði stefnandi mats dómkvadds matsmanns og var matsgerð Lárusar Finnbogasonar, löggilts endurskoðanda, lögð fram þann 3. mars 2022. Voru niðurstöður matsins helstar þær að skuldir WOW air hf. hafi verið meiri en eignir félagsins þann 20. september 2018 og að þann dag hafi verið fyrirséð að félagið gæti ekki staðið að fullu í skilum við lánardrottna sína þegar kröfur þeirra féllu í gjalddaga. Við mat á því hvort sennilegt gæti talist að greiðsluerfiðleikar félagsins myndu líða hjá innan skamms tíma eru niðurstöður matsgerðarinnar annars vegar þannig að þann 20. september 2018 hafi ekki verið fyrirséð að ekki gæti talist sennilegt að greiðsluerfiðleikar félagsins myndu líða hjá innan skamms tíma og að félagið hafi þá haft sex mánaða svigrúm til að greiða úr greiðsluerfiðleikunum. Á hinn bóginn var það niðurstaða matsmanns að félagið hafi ekki getað staðið í fullum skilum við lánardrottna allt frá ársbyrjun 2018 og að í lok október það ár hafi staða félagsins verið sú að ekki gæti talist sennilegt að greiðsluerfiðleikar félagsins myndu líða hjá innan skamms.
- 42 Stefndi Skúli og sakaukastefndu Liv, Helga Hlín og Davíð öfluðu einnig mats tveggja dómkvaddra matsmanna undir rekstri málsins sem lagt var fram þann 1. mars 2024. Var þar lagt mat á virði 60% eignarhluta í Cargo Express ehf. við kaup WOW air hf. á hlutnum 20. júní 2018 að teknu tilliti til samlegðaráhrifa og lagt mat á notkunarvirði fjögurra tiltekinna flugvéla. Var það niðurstaða matsgerðar þeirra að virði eignarhlutans í Cargo Express ehf. skv. verðmati KPMG félli innan þess bils þar áætla mætti að verðmæti hlutarins lægi á miðað við mismunandi verðmatsaðferðir. Jafnframt var það niðurstaða þeirra að notkunarvirði flugvélanna væri hærra en bókfært verð þeirra.
- 43 Mál þetta er eitt 11 mála sem rekin hafa verið samhliða fyrir dóminum. Um er að ræða eftirfarandi mál: E-1429/2020, E-1432/2020, E-2120/2020, E-2158/2020, E-2159/2020, E-2160/2020, E-2161/2020, E-2162/2020, E-2163/2020, E-2164/2020 og E-2165/2020. Við aðalmeðferð framangreindra mála voru vitnaleiðslur sameiginlegar. Verður vitnað til framburðar aðila og vitna eftir því sem þurfa þykir.

Helstu málsástæður og lagarök stefnanda

- 44 Stefnandi beinir í máli þessu riftunarkröfu að stefnda Eurocontrol og krefur síðan sama stefnda ásamt stefnda Skúla og sakaukastefndu Liv, Helgu Hlín og Davíð um greiðslu á sömu fjárhæð og krafist er riftunar á, sbr. 1. mgr. 19. gr. laga nr. 91/1991 um meðferð einkamála.
- 45 Fjárfrafan á hendur stefnda Eurocontrol sé aðallega auðgunarkrafa, sbr. 1. másl. 1. mgr. 142. gr. laga nr. 21/1991 nái riftun fram að ganga skv. 1. mgr. 134. gr. s.l. sem og krafa

um tjónsbætur á grundvelli 3. málsl. 1. mgr. 142. gr., en til vara skaðabótakrafa á grundvelli 3. mgr. 142. gr. verði krafa um riftun tekin til greina eftir 141. gr. Krafan á hendur öðrum stefndu sé bótakrafa á grundvelli sakarreglu skaðabótaréttar.

- 46 Riftunarkrafan byggir aðallega á 134. gr. laga nr. 21/1991, sbr. 1. mgr., en einnig og til vara á 141. gr. laganna. Stefnda Eurocontrol hafi verið greitt fyrir en eðlilegt var miðað við aðra kröfuhafa og greiðslan hafi skert getu WOW air hf. til að gera upp við eða semja við aðra kröfuhafa og þeim því mismunað með greiðslunum. Stefndi Eurocontrol þurfi að sýna fram á hið gagnstæða og að félagið hafi verið gjaldfært þegar greiðslan hafi átt sér stað og verið það áfram eftir hana. Fjárhæð greiðslunnar hafi verið veruleg og hún hafi verið innt af hendi degi áður en stjórn félagsins óskaði gjaldþrotaskipta. Laust fé hafi verið uppurið og félagið ófært um að standa í skilum með rétt hærrí kröfur. Að öðrum kosti þurfi stefndi Eurocontrol að sýna fram á að greiðslan hafi virst eðlileg eftir atvikum, sbr. 134. gr. laga nr. 21/1991. Samkvæmt 141. gr. þurfi stefnandi að sýna fram á annars vegar að greitt hafi verið með ótilhlýðilegum hætti stefnda Eurocontrol til hagsbóta og að á tíma greiðslunnar hafi WOW air hf. annað hvort verið ógjaldfært eða orðið það vegna hennar og hins vegar að fyrirsvarsmenn stefnda Eurocontrol hafi vitað eða mátt vita um ógjaldfærnina.
- 47 WOW air hf. hafi verið orðið ógjaldfært eigi síðar en um mitt ár 2018 og því verið ógjaldfært þegar skuldabréfaútboðið fór fram haustið 2018. Lánsfénu úr útboðinu hafi að mestu verið ráðstafað strax upp í gjaldfallnar skuldir, þ.m.t. til aðila sem sjálfir tóku þátt í útboðinu.
- 48 Stefndi telur að stefnda Skúla hafi borið að leggja til við stjórn að gefa félagið upp til skipta miklu fyrr, í stað þess að fresta óhjákvæmilegum örlögum þess með því að fyrirskipa umræddar greiðslur, sbr. 64. gr. gjaldþrotalaga. Með því að vanrækja þá skyldu og með því að greiða stefnda Eurocontrol og öðrum kröfuhöfum kröfur sínar hafi stefndi Skúli valdið öðrum kröfuhöfum og stefnanda tjóni. Sé hann því bótaábyrgur. Bág fjárhagsstaða félagsins á miðju ári 2018 og breytingar á eiginfjárstöðu með yfirtöku á hlutum í Cargo Express ehf. og annar skuldajöfnuður hafi engu breytt um hag félagsins, né heldur misheppnað skuldabréfaútboð þar sem megnið af söfnuðu lánsfé hafi ekki nýst í rekstur félagsins. Í mars 2019 hafi félagið verið komið í fullkomið greiðsluþrot. Ekki hafi verið til fyrir launum, lífeyrissjóðsiðgjöld hafi verið í vanskilum og alls staðar hafi hrannast upp skuldir. Lýstar kröfur í búið hafi numið rúmum 151 milljarði kr. og laust fé félagsins á bankareikningum rétt numið rúmum 2 milljónum kr. við gjaldþrotið.

- 49 Engum stjórnarfundargerðum félagsins frá 2019 sé til að dreifa. Ákvarðanir um greiðslur stærri krafna hafi verið teknar af stefnda Skúla þó að aðrir hafi framkvæmt þær. Sé skaðabótakröfu því beint gegn honum.
- 50 Stefndi Eurocontrol hafi verið mikilvægur viðskiptavinur WOW air hf. eða þjónustuaðili. Hann hafi haft ríkar heimildir til að kyrrsetja flugvélar á grundvelli vanskila við sig. Leigusalar hafi getað fylgst með skuldastöðu félagsins við stefnda Eurocontrol og haft heimildir til stöðvunar véla. Vegna sterkrar stöðu stefnda Eurocontrol hafi honum mátt vera ljós alvarleg staða gjaldanda við drátt á greiðslum. Flugrekandi vilji síst skulda slíkum þjónustuaðila, sbr. samskipti aðila daginn fyrir greiðslu þar sem hótað hafi verið lokun á flugumferðarþjónustu til WOW air hf. Hafi stefndi Eurocontrol verið grandsamur um fjárhagserfiðleika félagsins og meðvitaður um hugsanlega riftun greiðslunnar við gjaldþrot þess.
- 51 Þótt krafa stefnda Eurocontrol hafi vissulega verið óumdeild og gjaldfallin hafi hún samt verið greidd óeðlilega snemma í skilningi 134. gr. laga nr. 21/1991. Stefndi Eurocontrol hafi verið upplýstur um gríðarlega uppsöfnun krafna á þessum tíma og stefndi þannig fengið greiðslur óeðlilega snemma í samanburði við velflesta aðra kröfuhafa. Greiðslan hafi skert greiðslugetu stefnanda stórkostlega enda hafi félagið verið í algeru greiðsluþroti. Eftir greiðsluna hafi staðan á evrureikningi félagsins numið 22.726 evrum og ekki til laust fé til greiðslu launa. Stefnda hafi verið eða mátt vera kunnugt um ógjaldfærni félagsins, sbr. 141. gr. laga nr. 21/1991. Í ljósi augljósrar grandsemi stefnda Eurocontrol, m.t.t. tölvupóstsamskipta aðila í aðdraganda gjaldþrotsins og samskipta við leigusala WOW air hf., sé útilokað að fallast á að honum hafi mátt virðast greiðslan venjuleg eftir atvikum.
- 52 Í ljósi hinnar augljósu og fyrirbyggjandi grandsemi stefnda Eurocontrol sé ljóst að hann hafi vitað, eða mátt vita, um ógjaldfærni WOW air hf. og þær aðstæður sem leiddu til þess að ráðstöfunin hafi verið ótilhlýðileg í skilningi 141. gr. laga nr. 21/1991. Um hafi verið að ræða ráðstöfun sem á ótilhlýðilegan hátt hafi verið stefnda Eurocontrol til hagsbóta á kostnað annarra og leitt til þess að fjármunir hafi ekki verið til reiðu til fullnustu kröfuhöfum.
- 53 Réttur viðsemjanda til að kyrrsetja flugvél eða annars konar réttur til að stöðva þjónustu í því skyni að knýja á um efndir samninga, líkt og stefndi Eurocontrol og leigusalar nutu, leiði samt ekki til þess að viðkomandi viðsemjandi hafi forgang til greiðslu krafna sinna

á kostnað annarra kröfuhafa. Gagnvart riftunarreglum séu allir almennir kröfuhafar jafnir.

- 54 Krafa um greiðslu skaðabóta byggi á tvíþættum grunni. Annars vegar gagnvart stefnda Eurocontrol á grundvelli 142. gr. laga nr. 21/1991. Fari riftun fram með stoð í 134. gr. laganna skuli sá sem hafði hag af riftanlegri ráðstöfun greiða þrotabúinu fé sem svari til þess sem greiðsla þrotamannsins hefur orðið honum að notum, þó ekki hærri fjárhæð en sem nemur tjóni þrotabúsins. En þegar ljóst sé að viðsemjanda hafi verið kunnugt um riftanleika ráðstöfunarinnar skuli þó dæma hann til greiðslu tjónsbóta, sbr. 3. málsli. 1. mgr. ákvæðisins. Um skaðabótakröfu stefnanda á hendur stefnda Eurocontrol, er byggir á riftun á grundvelli 141. gr. laganna, vísar stefnandi til almennra skaðabótareglna, sbr. 3. mgr. 142. gr. laganna. Skaðabótakrafa stefnanda á hendur stefnda Skúla byggi hins vegar á hinni almennu skaðabótareglu, á 1. mgr. 134. gr. laga nr. 2/1995 um hlutafélög og á 2. mgr. 64. gr. laga nr. 21/1991. Vaxtakröfu sína byggi stefnandi á 1. mgr. 8. gr. laga nr. 38/2001 frá dagsetningu millifærslunnar frá WOW air hf. til stefnda Eurocontrol og dráttarvaxtakrafan sé byggð á 1. mgr. 6. gr. s.l. frá þeim tíma sem stefnandi lýsti yfir riftun og gerði kröfu um greiðslu.
- 55 Með sakaukastefnu sem þingfest var þann 10. desember 2020 var sakaukastefndu Liv, Helgu Hlín og Davíð sakaukastefnt í máli þessu. Stefnandi gerir í sakaukastefnu dómkröfur á hendur sakaukastefndu, sömu fjárhæðar og gegn stefnda Eurocontrol og stefnda Skúla. Í sakaukastefnu er vísað til þess að við skýrslugjöf sakaukastefndu við aðalmeðferð máls nr. X-784/2020 fyrir Héraðsdómi Reykjavíkur og við gagnaframlagningu, þ.m.t. á minnispunktum sakaukastefndu Helgu Hlínar frá fundum stjórnar 2019, við mál nr. 227/2020 í Landsrétti hafi komið fram upplýsingar sem ekki hafi legið fyrir áður um aðkomu stjórnar að þeim ráðstöfunum sem krafist hafi verið riftunar á og séu tilefni bótakrafna. Hafi því verið óhjákvæmilegt að sakaukastefna sakaukastefndu, sem séu aðrir fyrrum stjórnarmenn félagsins auk stefnda Skúla, inn í málið. Þau hafi með saknæmum hætti og í sameiningu skapað sér bótaábyrgð og ákvarðanataka um greiðsluna og þar með bótaábyrgð verði ekki afmörkuð nánar.
- 56 Kröfur á hendur sakaukastefndu byggi á öllum sömu sjónarmiðum og á hendur stefnda Skúla; að með því að halda áfram starfsemi félagsins í stað þess að óska gjaldþrots og taka í mars 2019 ákvarðanir um greiðslur til valinna kröfuhafa, til þess eins að fresta óhjákvæmilegum örlögum WOW air hf., hafi stefndi Skúli og sakaukastefndu valdið tjóni sem hafi numið a.m.k. fjárhæð þeirra greiðslna sem krafist sé riftunar á. Brotið hafi

verið gegn 2. mgr. 64. gr. laga nr. 21/1991 og 1. mgr. 105. gr. laga nr. 2/1995 enda hafi félagið löngu verið orðið ógjaldfært við tímamark greiðslunnar. Greiðslan við þessar aðstæður hafi aflað stefnda ótilhlýðilegra hagsmuna á kostnað stefnanda og kröfuhafa og jafnræði þeirra hafi verið raskað. Greiðslan hafi farið í bága við 1. mgr. 76. gr. laga nr. 2/1995 og stjórnarmenn séu bótaskyldir skv. 1. mgr. 134. gr. laganna og skv. almennum skaðabótareglum.

- 57 Við greiðsluna hafi stefnda Skúla og sakaukastefndu verið kunnugt um ógjaldfærni félagsins og ekki getað dulist óhjákvæmilegt gjaldþrot þess. Háttsemi þeirra hafi því verið sagnæm og ólögmat. Kröfubréf stefnanda séu dagsett 15. október 2019 og 15. apríl 2020 og þar sé gerð grein fyrir bótakröfum vegna m.a. riftunarkrafna.
- 58 Þann 20. maí 2021 var réttargæslustefna stefnanda á hendur hinum réttargæslustefndu tryggingafélögum þingfest fyrir dóminum. Ekki eru gerðar sérstakar kröfur á hendur réttargæslustefndu heldur skorað á þá að gæta réttar síns í málinu á grundvelli vátryggingarskírteinis vegna stjórnendaábyrgðar.

Helstu málsástæður og lagarök stefnda Eurocontrol

- 59 Stefndi Eurocontrol byggir sýknukröfu á aðildarskortu, sbr. 2. mgr. 16. gr. laga nr. 91/1991. Stefndi Eurocontrol sé ekki riftunarþoli heldur einungis stofnun sem fari m.a. með útreikning og innheimtu flugumferðargjalda sem flugfélög greiði til aðildarríkja Alþjóðasáttmála um samvinnu flugumferðar frá 13. desember 1960. Innheimtar greiðslur renni ekki til Eurocontrol heldur þeirra aðildarríkja sem þjónustuna veiti, utan 0,27% innheimtrar fjárhæðar í innheimtugjöld. Stefndi hafi hvorki tekið við greiðslunni fyrir eigin reikning né haft hag eða hagsmuni af greiðslunni heldur aðeins innheimt hana fyrir aðildarríki fyrrgreinds sáttmála.
- 60 Stefnandi sé tryggður fyrir meintu tjóni vegna greiðslunnar, sbr. bindandi málflutningsyfirlýsingu um að meint tjón fái bætt af vátryggingafélögum. Endurgreiðslukrafa geti ekki numið hærri fjárhæð en sem nemi tjóni þrotabús skv. 1. mgr. 142. gr. laga nr. 21/1991. Máltilbúnaður stefnanda sé vanreifaður um að hann fái tjón sitt mögulega ofbætt enda hafi hann ekki gert fullnægjandi grein fyrir endanlegu meintu tjóni sínu. Vísa beri málinu frá dómi án kröfu eða sýkna stefnda að öðrum kosti, a.m.k. að svo stöddu.
- 61 Skilyrði 1. mgr. 134. gr. laga nr. 21/1991 séu óuppfyllt til riftunar greiðslunnar. Greiðslan hafi hvorki verið greidd með óeðlilegum greiðslueyri né fyrr en eðlilegt var enda skuldin gjaldfallin. Þótt ekki hafi allar kröfur allra annarra kröfuhafa verið greiddar á sama tíma leiði það ekki sjálfkrafa til þess að krafan teljist hafa verið greidd fyrr en eðlilegt var í

skilningi ákvæðisins. Greiðslan hafi ekki skert greiðslugetu WOW air hf. verulega eða haft afgerandi áhrif á rekstur þrotamanns. Lág bankareikningsinnstæða á tímamarki greiðslunnar hafi ekki áhrif til mats á skilyrðum ákvæðisins enda lausafé á fleiri banka-reikningum félagsins á greiðslutíma eða þegar óskað var gjaldþrotaskipta. Verðmæti eigna búsins hafi verið miklu meira en fjárhæð greiðslunnar og það ráði meiru en staða á lausafé. Umþrætt greiðsla að fjárhæð 540.028 evrur skipti ekki sköpum um möguleika félagsins að gera upp kröfur annarra kröfuhafa sem námu 150 milljörðum kr. í heild, þ.m.t. 3,7 milljörðum kr. í forgangskröfur.

- 62 Með greiðslunni hafi WOW air hf. getað haldið starfsemi gangandi og greiðslan því aukið möguleika á uppgjöri við kröfuhafa. Líklegt sé að greidd fargjöld í þá tvo daga sem liðu milli greiðslutilkynningar 26. mars 2019 og gjaldþrotaúrskurðar hafi numið hærri fjárhæð en greiðslunni. Skorað sé á stefnanda að upplýsa um tekjur félagsins á grundvelli þjónustunnar sem félagið naut frá byrjun janúar til 28. mars 2019. Þær hafi numið hærri fjárhæð en meint tjón stefnanda í málinu.
- 63 Aðilar hafi frelsi til að ráðstafa hagsmunum sínum með löggerningum og skuldarar verði að hafa svigrúm til að koma sér út úr fjárhagsörðugleikum. Styðjist sú grundvallarregla við sjónarmið um öryggi í viðskiptum. Skipti þetta máli við mat á því skilyrði 1. mgr. 134. gr. laga nr. 21/1991 hvort greiðslan hafi virst venjuleg eftir atvikum.
- 64 Greiðslan hafi bæði verið og virst venjuleg eftir atvikum, enda greidd þegar útlit hafi verið fyrir að rekstur félagsins gæti haldið áfram. Greiðsla hinna gjaldföllnu þjónustugjalda sem lotið hafi að flugumferðarþjónustu hafi verið forsenda fyrir rekstri félagsins. Greinilegt sé af samskiptum aðila í aðdraganda greiðslunnar að stefndi hafi innheimt hana í góðri trú. Í tölvupósti 26. mars 2019 hafi fjármálastjóri WOW air hf. upplýst stefnda um að fjármögnun félagsins hefði gengið hægar en vonir hefðu staðið til. Staðan væri að vænkast enda hefðu skuldabréfaeigendur helgina áður breytt skuldbindingum í hlutafé, félagið myndi halda áfram rekstri og greiða vangöldin þjónustugjöld daginn eftir, sem hafi gengið eftir. Samskiptin sýni að stefndi hafi veitt félaginu mikinn slaka á innheimtu þrátt fyrir fréttir í heilt ár um erfiða fjárhagsstöðu félagsins. Hefði huglæg afstaða stefnda verið með þeim hætti sem stefnandi heldur fram liggja fyrir að innheimtuaðgerðir stefnda hefðu verið mun harðari og gripið til þeirra fyrr.
- 65 Eini tilgangur greiðslunnar hafi enda verið að tryggja áframhaldandi þjónustu sem hafi aflað WOW air hf. margfalt hærri tekna en nemi fjárhæð greiðslunnar. Þjónustugjöldin hafi verið fyrir alla flugumferðarþjónustu í Evrópu í janúar. Viðskiptin hafi leitt til að

umtalsvert meira hafi verið til skiptanna fyrir kröfuhafa en ekki til tjóns fyrir stefnanda eða kröfuhafa.

- 66 Um kröfu stefnanda á grundvelli 1. mgr. 141. gr. laga nr. 21/1991 sé vísað til sömu málsástæðna. Sönnunarbyrði um meintan ótilhlýðileika greiðslunnar hvíli á stefnanda og hann hafi ekki axlað hana. Vitneskja um fjárhagserfiðleika teljist ekki vitneskja um ógjaldfærni. Stefndi hafi ekki haft vitneskju um ógjaldfærni félagsins, sbr. fyrirbyggjandi tölvu-póst fjármálastjóra félagsins um að fjárhagsstaða þess væri tekin að vænkast og því væri unnt að gera upp við stefnda. Stefndi hafi tekið þetta trúanlegt og því ekki gripið til þess að kyrrsetja flugvélar WOW air hf. þann 26. mars 2019 vegna vanskila líkt og til hafi staðið. Kröfuhafi sem njóti tryggingarréttar í formi haldlagningar á flugvélum veiti ekki slíka greiðslufresti telji hann skuldarann raunverulega ramba á barmi gjaldþrots. Greiðslan hafi þannig ekki verið ótilhlýðileg í skilningi 141. gr. laga nr. 21/1991. Ekkert bendi til annars en að tilgangurinn með greiðslunni hafi verið að halda áfram að nýta umrædda þjónustu í flugrekstri, til hagsbóta fyrir kröfuhafa félagsins. Óskiljanlegt væri í hvaða ótilhlýðilega tilgangi WOW air hf. ætti að hafa greitt greiðsluna.
- 67 Stefndi krefst sýknu af endurgreiðslukröfu stefnanda. Grundvallarskilyrði 1. mgr. 142. gr. laga nr. 21/1991 sé óuppfyllt. Stefndi sé eingöngu milliliður og geti ekki hafa haft hag af greiðslunni í skilningi ákvæðisins. Meint endurgreiðsluskylda stefnda myndi takmarkast við innheimtukostnaðinn sem rann til stefnda, þ.e. 1.458 evrur, þ.e. 0,27% af innheimtri fjárhæð. Evrópskir dómstólar hafi aldrei viðurkennt sambærilegar riftunar- og endurgreiðslukröfur á hendur stefnda enda hann ekki endanlegur viðtakandi greiðslna.

Helstu málsástæður og lagarök stefnda Skúla Mogensen

- 68 Stefndi Skúli krefst sýknu. Hann minnst þess ekki sérstaklega að hafa tekið ákvörðun um umrædda greiðslu 27. mars 2019. Á þeim tíma hafi fjárhagsleg staða félagsins verið kröpp og unnið hafi verið að fjárhagslegri endurskipulagningu. Hafi því verið ótímabært að óska gjaldþrotaskipta. Reynt hafi verið að greiða aðeins nauðsynleg útgjöld til að varna kyrrsetningu flugvéla félagsins til að spilla ekki frekari tilraunum til að laga reksturinn. Á næstum daglegum fundum, sem oftast hafi setið stefndi, fjármálastjóri, deildarstjóri fjárstýringar, hluti stjórnarmanna og fulltrúar Samgöngustofu, hafi fjármálastjóri gert greiðslutillögur á grundvelli nákvæms yfirlits áætlaðs sjóðstreymis. Væri ekki hreyft andmælum hafi verið litið svo á að tillögur fjármálastjóra hafi verið samþykktar. Stefndi hafi ekki komið einn að þessum ákvörðunum. Frumkvæði hafi komið frá

fjármálastjóra, ferlið verið vandað, margir komið að því og getað haft áhrif á töku ákvarðana. Stefndi hafi verið í góðri trú um að greiðslurnar hafi verið nauðsynlegar til að varna ótímabæru gjaldþroti félagsins.

- 69 Stefnandi geri ekki fullnægjandi grein fyrir efni kröfunnar eða gögnum. Stefnandi hafi allan aðgang að gögnum en stefndi engan. Vegna vanskila gjaldanna til Eurocontrol hefðu aðildarríki getað synjað um frekari þjónustu eða kyrrsett flugvélar félagsins.
- 70 Sú ákvörðun stjórnar að óska gjaldþrotaskipta hafi átt sér umtalsverðan aðdraganda. Stefnandi hafi ekki hnekkst álitum stjórnar á því að óskylt væri að óska gjaldþrotaskipta fyrr en gert var. Stjórnin hafi verið óháð félaginu, ekki átt eignaraðild að því og engra hagsmuna haft að gæta annarra en að félagið færi að lögum í starfsemi sinni auk orðspors síns. Stjórn hafi viðhaft náið eftirlit með gjaldfærni félagsins og átt reglulega fundi um margvísleg mál allt fram til hins síðasta. Undir lokin, árið 2019, hafi endanlegar fundargerðir ekki verið færðar en drög einhverra þeirra séu til auk minnispunkta.
- 71 Félagið hafi verið með flugrekstrarleyfi og lotið viðvarandi eftirliti Samgöngustofu, m.a. varðandi fjárhag, sbr. reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (EB) nr. 1008/2008 um sameiginlegar reglur um flugrekstur innan sambandsins, sbr. reglugerð nr. 48/2012 um sameiginlegar reglur um flugrekstur og flugþjónustu innan Evrópska efnahagssvæðisins. Flugrekstrarleyfið hafi Samgöngustofa aldrei talið tilefni til að afturkalla heldur talið að fjárhagur félagsins væri í trúverðugu ferli fjárhagslegrar endurskipulagningar, sbr. bréf stofnunarinnar 21. desember 2018.
- 72 Fjárhagsleg endurskipulagning félagsins hafi, með stuðningi helstu kröfuhafa, varað í umtalsverðan tíma og fjárfestar sýnt áhuga á að leggja félaginu til aukið fjármagn. Tölvuskeyti fulltrúa kröfuhafa 25., 26. og 27. mars 2019 beri með sér að bindandi samningar um fjárhagslega endurskipulagningu hafi verið hársbreidd frá því að takast.
- 73 Helst megi ráða af stefnu að stefnandi telji stefnda hafa gerst sekan um saknæma og ólögmetta háttsemi af tveimur ástæðum. Í fyrsta lagi með því að vanrækja að gefa bú félagsins upp til skipta áður en greiðslan var greidd og í öðru lagi með því að hafa innt greiðsluna af hendi, sbr. almenna tilvísun stefnanda til 1. mgr. 134. gr. laga nr. 2/1995, almennu sakarreglunnar og jafnræðisreglu gjaldþrotaskiptaréttar. Máltilbúnaður stefnanda standi og falli með því að honum takist að sanna að stefnda hafi borið að koma því til leiðar, áður en greiðslurnar fóru fram, að félagið yrði tekið til gjaldþrotaskipta.
- 74 Skyldan að óska gjaldþrotaskipta hafi hvílt á stjórn félagsins skv. 105. gr. laga nr. 2/1995 en hafi ekki verið á valdsviði stefnda, ekki heldur skv. 2. mgr. 64. gr. laga nr. 21/1991.

Stjórnin hafi iðulega talið að félaginu væri óskýlt að óska gjaldþrotaskipta enda hafi það verið gjaldfært í skilningi 2. mgr. 64. gr. laga nr. 21/1991 fram til þess tíma að stjórn óskaði skiptanna. Með því að greiða aðeins nauðsynlegar greiðslur hafi verið tryggt að sjóðstreymi félagsins dag frá degi hafi verið að mestu jákvætt. Þannig hafi hinar nauðsynlegu greiðslur verið forsenda þess að losnað hafi um tekjur félagsins, t.d. hjá greiðslukortafyrirtækjum, eftir því sem flogið hafi verið.

- 75 Vanskil ein og sér dugi ekki til að ógjaldfærni teljist til staðar. Á meðan trúverðugar tilraunir eigi sér stað til að leysa úr fjárhagslegum vanda félags innan hæfilegs tíma teljist félagið ekki ógjaldfært. Síðasta launagreiðsla hafi verið greidd á gjalddaga til starfsmanna fyrir febrúarmánuð og vanskil lífeyrissjóðsiðgjalda lækkað í mars.
- 76 Skuldabréfaútboð félagsins í september 2018 hafi verið vel heppnað, sýnt traust til félagsins og staðfest gjaldfærni þess á þessum tíma. Fjöldi nýrra fagfjárfesta hafi lagt félaginu til fé á grundvelli upplýsinga um rekstur félagsins fyrstu sex mánuði ársins. Eftirálestur stefnanda á stöðu og horfum félagsins um mitt ár 2018 sé í engum takti við raunveruleg sjónarmið sérfróðra aðila á markaði í september 2018. Ráðstöfun fjármuna úr útboðinu hafi verið í samræmi við skilmála þess til almenns rekstrar félagsins með greiðslu margvíslegra skammtímaskulda. Ótækt sé að álykta með neikvæðum hætti af því þó að einstakar slíkar skuldir hafi verið í eigu þátttakenda í útboðinu. Lengst hafi í skuldum félagsins og þátttaka fyrri kröfuhafa hafi falið í sér traustsyfirlýsingu. Ekki hafi í öllum tilvikum verið gerð bein skilyrði um þátttöku þeirra né hafi stærstur hluti safnaðs fjár úr útboðinu farið í skuldauppgjör við þá.
- 77 Punktstaða á bankareikningum stefnanda sé ekki réttur mælikvarði í þessum efnum. Streymt hafi umtalsvert fé til félagsins á dögumum eftir að félagið hafi verið tekið til skipta.
- 78 Óútskýrt sé hvernig það hafi valdið stefnanda tjóni að hafa ekki verið gefið upp til skipta. Krafa stefnanda sé í eðli sínu auðgunarkrafa. Þar sem stefndi hafi einskis hags notið af greiðslunni geti sérreglur 1. másl. 1. mgr. og 3. mgr. 142. gr. laga nr. 21/1991 eða auðgunarsjónarmið ekki grundvallað kröfugerð stefnanda gagnvart stefnda.
- 79 Málaltilbúnaður stefnanda um ætlað tjón af háttsemi stefnda sé þversögn. Stefnandi haldi því fram að félagið hafi verið ógjaldfært frá miðju ári 2018. Með rökum stefnanda séu því væntanlega allar útgreiðslur úr félaginu frá þeim tíma og til loka mars 2019 bótaskyldar. Málaltilbúnaðurinn taki síðan ekkert tillit til inngreiðslna til félagsins og hvort mismunur hafi þar orðið. Án útgreiðslunnar hefðu inngreiðslur verið óvissar, t.d. fyrir

þær flugferðir sem unnt hafi verið að fljúga tryggilega vegna útgreiðslunnar. Færslu-
hirðar hafi skilað fyrst kortagreiðslum fyrir flugferðir eftir að flogið hafði verið. Þá hátti
svo til að frá miðju ári 2018 hafi félagið bakað sér margvíslegar skuldir sem nú, fyrir
tilstilli gjaldþrotaskiptanna, muni aldrei koma til greiðslu. Í hlut félagsins hafi komið
ýmis verðmæti sem muni nú renna alfarið til forgangskröfuhafa, ekki til almennra kröfu-
hafa. Miðað við kenningar stefnanda, um að forgangskröfuhafar hefðu fengið sem næmi
fjárhæð greiðslunnar hefði hún ekki verið greidd, yrði því við mat á ætluðu tjóni stefn-
anda vegna tafa á upphafi gjaldþrotaskipta að horfa til útgreiðslna til greiðslu almennra
krafna, inngreiðslna á sama tíma og verðmæta sem hafi runnið til rekstursins í skiptum
fyrir ógreiddar almennar kröfur. Stefnandi hvorki reifi né sundurliði kröfu sína með
hliðsjón af þessu og sé tjón hans því ósannað. Verði fallist á riftun sé síðan ekki um neitt
tjón að ræða.

- 80 Kröfuhafar hafi heldur ekki orðið fyrir tjóni en stefnandi eigi ekki aðild að kröfugerð
vegna ætlaðs tjóns þeirra, sbr. 2. mgr. 16. gr. laga nr. 91/1991. Forgangskröfuhafar stefn-
anda hafi einkum verið starfsmenn félagsins. Þeir sömu hafi notið mests ávinnings, í
formi mánaðarlegra launa á löngu tímabili, af áframhaldandi rekstri félagsins með
greiðslunum.
- 81 Yrði stefndi talinn bótaskyldur væru allar forsendur fyrir að fella niður ábyrgð hans, sbr.
3. mgr. 134. gr. laga nr. 2/1995 og 23. og 24. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993, sbr. 3. mgr.
19. gr. s.l. Afleiðing gjaldþrots félagsins hafi verið stórfellt fjárhagslegt tap fyrir stefnda
sem hafði lagt félaginu til mikil fjárverðmæti. Stefndi mótmæli fjárhæð kröfu stefnanda,
vaxtakröfu og upphafsdegi dráttarvaxta.

Helstu málsástæður og lagarök sakaukastefndu Livar Bergþórsdóttur, Helgu Hlínar Hákonardóttur og Davíðs Mátssonar

- 82 Sakaukastefndu byggja sýknukröfur sínar á því að stjórnendur félagsins séu best fallnir
til að framkvæma mat á því, m.t.t. aðstæðna hverju sinni, hvort sennilegt sé að greiðslu-
örðugleikar líði hjá innan skamms, sbr. 2. mgr. 64. gr. laga nr. 21/1991. Til slíks mats
beri að veita stjórnendum umtalsvert svigrúm. Dómstólar skuli ekki endurmeta rekstrar-
legar ákvarðanir stjórnenda nema á grundvelli augljósra merkja um vonda trú.
- 83 Við mat á því hvort sakaukastefndu hafi borið að gefa bú félagsins fyrr upp til skipta
gildi einu hvort tap hafi verið af rekstri félagsins eða eignir hrökkvi ekki fyrir skuldum.
Meta þurfi hvort sennilegt hafi verið að greiðsluörðugleikar myndu líða hjá vegna

aðgerða félags til að afla fjár, svo sem með aflahæfi, sölu eigna, lánsfé eða nýju hlutafé. Rekstur margra fyrirtækja sé sveiflukennður eða árstíðabundinn, sérstaklega flugfélaga. Eignir hrökkvi þá ekki fyrir skuldum og ekki sé unnt að greiða kröfur á gjalddaga. Stjórnendur hafi skv. orðalagi 1. mgr. 64. gr. laga nr. 21/1991 svigrúm til að bregðast við slíkum aðstæðum í stað þess skylt sé að gefa félögin upp til skipta.

- 84 Skuldabréfaútboðið haustið 2018 hafi verið einn þáttur í aðgerðum í rekstrinum til að tryggja fjármögnun félagsins til lengri tíma. Það hafi ekki gengið eftir, aðallega vegna breytinga í umhverfi félagsins sem stjórnendur hafi ekki getað séð fyrir. Þeir hafi strax hafið samfelldar og trúverðugar aðgerðir og viðræður við fjárfesta allt til loka mars 2019.
- 85 Sakaukastefndu hafi sinnt skyldum sínum sem óháðir stjórnarmenn í félaginu og aukið eftirlit með starfsemi og meðferð fjármuna félagsins þegar halla tók undan fæti. Stjórn hafi fundað reglulega og átt í samskiptum utan funda við stjórnendur, endurskoðendur, óháða lögfræðinga, Samgöngustofu og ráðamenn á tímabilinu. Á meðan aðgerðir til endurskipulagningar rekstrar hafi staðið yfir og sjóðstreymi hafi staðið undir rekstri félagsins hafi stefndu hvorki verið rétt né skylt að óska eftir gjaldþrotaskiptum fyrr en raunhæfar lausnir þryti.
- 86 Sakaukastefndu hafi þrívægis verið undir það búin að óska eftir skiptum. Þegar bág staða félagsins hafi orðið ljós í lok október, þrátt fyrir að skuldabréfaútboðið hafi lokast, hafi tafarlaust hafist samningaviðræður við Icelandair. Við slit þeirra viðræðna 29. nóvember hafi sakaukastefndu verið reiðubúin að óska eftir skiptum en þá samdægurs hafi Indigo Partners undirritað viljayfirlýsingu um kaup á 49% í félaginu og í gang farið trúverðugar viðræður. Við slit þeirra 27. febrúar 2019 hafi þegar í stað farið í gang nokkurra daga viðræður við Icelandair sem hafi staðið til 5. mars. Við slit þeirra viðræðna hafi sakaukastefndu að nýju verið reiðubúin að óska eftir gjaldþrotaskiptum en þá hafi að nýju borist tilboð frá Indigo Partners og enn hafist samningaviðræður. Við slit þeirra 21. mars 2019 hafi hafist viðræður við Icelandair að nýju og skuldabréfaeigendur hafi stigið inn í ferlið að auki og margvíslegra annarra úrræða verið leitað. Það hafi því fyrst verið 28. mars 2019 sem ljóst hafi orðið að engin raunhæf lausn væri í sjónmáli fyrir félagið og samdægurs hafi stjórn óskað eftir gjaldþrotaskiptum.
- 87 WOW air hf. hafi verið með flugrekstrarleyfi og lotið ítarlegu og samfelldu eftirliti Samgöngustofu sem hafði liðsinni af endurskoðanda og sérfróðum lögmanni frá sumrinu 2018 og með formlegu erindi frá 21. september 2018. Stofnunin hafi ekki fellt flugrekstrarleyfi úr gildi, enda metið endurskipulagningaraðgerðir félagsins raunhæfar. Í

skýrslu Ríkisendurskoðunar hafi þetta eftirlit Samgöngustofu verið talið í samræmi við verklagsreglur og viðmið. Það hefði verið ábyrgðarhluti og ótímabært af stjórn að óska eftir gjaldþrotaskiptum á meðan enn væru í gangi trúverðugar aðgerðir til að tryggja rekstur hins þjóðhagslega mikilvæga félags. Slíkt hefði farið þvert á mat Samgöngustofu. Ríkisstjórn hafi einnig verið haldið upplýstri í öllu ferlinu.

- 88 Virðist stefnandi ætla sakaukastefndu það sjálfstætt til sakar að greiddar hafi verið lög-
mætar og gjaldfallnar kröfur til milligönguaðilans Eurocontrol fyrir flugumferðar-
þjónustu sem stefnandi hafði þegar notið. Greiðslan hafi verið til að halda rekstri
félagsins gangandi enda hefði frekari greiðsludráttur leitt til kyrrsetningar á vélum og
synjunar á flugumferðarþjónustu. Ekki hafi verið óvenjulegt í viðskiptasambandi aðila
að greiðslur bærust eftir gjalddaga og fjárhæðin ekki skert greiðslugetu stefnanda í ljósi
heildareigna félagsins. Skilyrði riftunar séu óuppfyllt.
- 89 Óljóst sé í hverju sök sakaukastefndu eigi að vera fólgin eða hvaða háttænisreglu þau
eigi að hafa brotið í tengslum við greiðslur félagsins. Sakaukastefndu hafi sem stjórnar-
mönnum m.a. borið að annast eftirlit með bókhaldi og meðferð fjármuna félagsins, sbr.
3. mgr. 68. gr. laga nr. 2/1995. Stjórn sé einungis ákvörðunarbær á fundum og allir
stjórnarmenn þurfi að eiga þess kost að fjalla um mikilvægar ákvarðanir. Formlegar
ákvarðanir stjórnar beri að bóka og undirrita. Stjórn taki ekki ákvarðanir um greiðslu
einstakra reikninga. Ákvarðanir stjórnar á árinu 2019 hafi ekki lotið að daglegum rekstri
heldur að óvenjulegum tilfallandi aðstæðum, sbr. fyrirbyggjandi bókanir. Sakaukastefndu
hafi sinnt eftirlitsskyldu sinni varðandi meðferð fjármuna félagsins eftir að rekstur tók
að þyngjast, við fjárhagslega endurskipulagningu og varðandi stöðu viðræðna um fjár-
mögnun félagsins.
- 90 Samskipti við Samgöngustofu hafi verið tíð um ráðstöfun fjármuna við endurskipulagn-
inguna, einkum m.t.t. flugöryggis sem aldrei hafi verið ógnað, sbr. skýrslu Ríkisendur-
skoðunar. Forgangsráðað hafi verið að greiða kostnað er lotið hafi að öryggismálum.
- 91 Framangreint eftirlit sakaukastefndu hafi verið til marks um góða stjórnarhætti og fag-
mennsku. Minnisþing hafi verið ritaðir af aukafundum stjórnar nema þegar farið hafi
verið yfir áætlað sjóðstreymi næstu daga og sjóðstreymisgögn þá látin nægja. Ástæður
þess að ekki hafi verið gengið frá formlegum fundargerðum upp úr framangreindum
minnisþingum séu þríþættar. Í fyrsta lagi hafi skv. starfsreglum stjórnar borið að leggja
fundargerðir fram á reglulegum fundum stjórnar en engir slíkir fundir hafi verið haldnir
árið 2019. Í öðru lagi hafi stjórn og ritari stjórnar ekki haft frágang fundargerða í forgangi

vegna anna. Í þriðja lagi hafi engin brýn nauðsyn verið á að halda skriflegar fundargerðir um þessa fundi sem voru til upplýsingagjafar og eftirlits en kölluðu ekki á neinar formlegar ákvarðanir eða fyrirmæli stjórnar. Um ákvarðanir stjórnar 2019 hafi ávallt verið gerðar sérstakar bókanir og þeim komið formlega á framfæri við stjórnendur. Aukafundur stjórnar hafi hins vegar verið mjög tíðir á þessu tímabili.

- 92 Gjaldþrot félagsins hafi ekki blasað við á þessum tíma. Skuldabréfaeigendur hafi verið búnir að samþykkja að breyta kröfum sínum í hlutafé og verið í viðræðum um aukið lánsfé og hlutafé allt til 28. mars. Í framsetningu málsástæðu í stefnu felist þversögn, þ.e. að vegna vitneskju um ætlaða ógjaldfærni félagsins hafi stjórn borið að stöðva umrædda greiðslu. Í því felist ávirðing um saknæmt aðgerðarleysi eða skort á eftirliti. Hins vegar sé í stefnu einnig byggt á því að sakaukastefndu hafi gengið of langt í eftirlitshlutverki sínu, þannig að líta verði svo á að greiðslan hafi verið innt af hendi af sakaukastefndu og fjármálastjóra félagsins auk meðstefnda Skúla í sameiningu. Sakaukastefndu telja að þeim hafi hvorki verið rétt né skylt að stöðva umrædda greiðslu. Ákvörðun stjórnenda félagsins um að inna hana af hendi hafi verið eðlileg og nauðsynleg ráðstöfun á þeim tíma til að koma í veg fyrir m.a. kyrrsetningu flugvéla. Um hafi verið að ræða eðlilega forgangsröðun greiðslna í ljósi yfirstandandi lokatilrauna til að tryggja fjármögnun félagsins með aðkomu skuldabréfaeigenda.
- 93 Með greiðslunni á lögmati og gjaldfallinni kröfu hafi ekki verið brotið gegn 76. gr. laga nr. 2/1995. Sakaukastefndu séu ekki bótaskyld skv. 1. mgr. 134. gr. s.l. og almennum skaðabótareglum.
- 94 Vanreifað sé í stefnu hvernig ætluð vanræksla á að gefa félagið upp til skipta eigi að hafa leitt til tjóns umstefndrar fjárhæðar og tjónið ósannað. Sakaukastefndu beri ekki ábyrgð á öllum greiðslum eftir það tímamark að gefa hefði átt félagið upp til skipta enda þyrfti þá að lágmarki að horfa einnig til þeirra greiðslna sem borist hafi félaginu á sama tímabili. Greiðsla kröfunnar hafi verið forsenda tekjuöflunar félagsins í kjölfarið. Verði fallist á kröfu um riftun hafi ekkert tjón orðið. Beri þá að sýkna stefndu, eftir atvikum að svo stöddu.
- 95 Lækka megi eða fella niður skaðabótaábyrgð skv. 24. gr. laga nr. 50/1993 og 3. mgr. 134. gr. laga nr. 2/1995 yrði hún talist hafa stofnast. Sakaukastefndu hafi starfað af heilindum og engan persónulegan hag haft af ráðstöfuninni. Þau hefðu ekki fjárhagslega burði til að mæta kröfum stefnanda.

Helstu málsástæður og lagarök réttargæslustefndu

- 96 Engar kröfur eru gerðar á hendur hinum réttargæslustefndu tryggingafélögum í máli þessu en þau krefjast málskostnaðar úr hendi stefnanda. Benda réttargæslustefndu á að stjórnendatryggingin sem sé grundvöllur réttargæslustefnu heyri ekki undir íslensk lög heldur ensk og velsk lög skv. samningum. Íslenskir dómstólar eigi ekki lögsögu um skyldur váttryggjenda heldur einungis gerðardómur. Stefnandi hafi því enga hagsmuni af réttargæslustefnu og áhöld um hvort hún uppfylli skilyrði 21. og 24. gr. laga nr. 91/1991.

Niðurstaða

- 97 Ágreiningur máls þessa er tvíþættur. Annars vegar höfðar stefnandi, sem er þrotabú flugfélagsins WOW air hf., mál þetta sem riftunarmál skv. XX. kafla laga nr. 21/1991 á hendur stefnda Eurocontrol og krefst riftunar greiðslu að fjárhæð 540.028 evrur sem innt var af hendi af hálfu stefnanda þann 27. mars 2019, þ.e. einum degi fyrir frestdag skiptanna sem var 28. mars 2019. Með greiðslunni voru greiddir tveir reikningar, vegna almennra flugumferðargjalda og vegna flugstjórnar- og flugvallapjónustu sem veitt var í Hollandi í janúar 2019. Höfðu báðir reikningar gjaldfallið 14. mars 2019. Hins vegar er málið höfðað til greiðslu skaðabóta sömu fjárhæðar og framangreind greiðsla á hendur fyrrum forstjóra félagsins, stefnda Skúla Mogensen, og sakaukastefndu Liv Bergþórsdóttur, Helgu Hlín Hákonardóttur og Davíð Mássyni, en öll sátu þau í stjórn félagsins við og fyrir gjaldþrot þess.
- 98 Fallist er á að dómstóllinn eigi lögsögu í málinu og að um gjaldþrotaskiptin fari eftir íslenskum réttarreglum. Á það einnig við um heimild búsins til að hafa uppi kröfur skv. XX. kafla laga nr. 21/1991. Í því tilliti breytir engu þótt mál, sem rekið verður hér á landi, beinist að erlendum aðila, enda færi annað í bága við grundvallarreglu laganna um jafnræði aðila við skiptin. Samkvæmt þessu er málsóknin réttilega reist á íslenskum réttarreglum, sbr. dóm Hæstaréttar Íslands 18. september 2014 í máli nr. 789/2013.
- 99 Eins og áður segir var með úrskurði í þinghaldi þann 11. febrúar 2021 kröfu stefndu um frávísun málsins hafnað. Um þau atriði sem úrskurðað var um þykja ekki hafa komið fram nýjar upplýsingar undir rekstri málsins, sbr. 3. mgr. 100. gr. laga nr. 91/1991. Málalíbúnaður stefnanda þykir að mati dómsins nægilega skýr, þótt merkja megi á honum vissa annmarka. Í málinu nýtir stefnandi réttarfarshagræði 1. mgr. 19. gr. laga nr. 91/1991 og hefur fært dómkröfur sínar í þann búning sem að meginstefnu er í ákvæðinu áskilinn. Það kemur eftir atvikum í hlut stefnanda síðar meir að leita fullnustu á dómi

Þessum á hendur stefnda Eurocontrol í heimaríki hans eftir þeim reglum og alþjóða-samningum sem um það gilda. Þá verður ekki séð að hið ætlaða tjón stefnanda sé svo vanreifað að ekki verði á kröfur hans lagður dómur. Eru að mati dómsins því ekki slíkir annmarkar á málatilbúnaði stefnanda að varði frávísun málsins án kröfu.

1. Riftunarkrafa stefnanda skv. XX. kafla laga nr. 21/1991

100 Riftunarkrafa stefnanda byggist aðallega á 1. mgr. 134. gr. laga nr. 21/1991 en einnig og til vara á 141. gr. s.l. Telur stefnandi að skilyrði 1. mgr. 134. gr. laga nr. 21/1991 séu uppfyllt, einkum þar sem greiðslan hafi verið greidd fyrir en eðlilegt var og hafi skert greiðslugetu þrotamannsins verulega, enda hafi greiðslan ekki getað virst venjuleg eftir atvikum. Þá telur stefnandi að skilyrði 141. gr. s.l. séu jafnframt uppfyllt þar sem greiðslan hafi með ótilhlýðilegum hætti verið stefnda Eurocontrol til hagsbóta á kostnað annarra kröfuhafa og leitt til þess að eignir WOW air hf. voru ekki til reiðu til fullnustu kröfum kröfuhafa. WOW air hf. hafi verið ógjaldfært og stefnda Eurocontrol hafi verið, eða mátt vera, slíkt ljóst.

Um 1. mgr. 134. gr. laga nr. 21/1991

101 Ágreiningslaust er að umrædd greiðsla hafi verið innt af hendi innan þeirra tímamarka 134. gr. laga nr. 21/1991 að vera greidd á síðustu sex mánuðum fyrir frestdag, enda innt af hendi degi fyrir frestdag. Ekki er á hinn bóginn á því byggt af hálfu stefnanda að um óvenjulegan greiðslueyri hafi verið að ræða í skilningi ákvæðisins.

102 Stefnandi telur að þrátt fyrir að greiðslan sem krafist er riftunar á hafi átt sér stað 27. mars 2019, eftir gjalddaga reikninganna sem var 14. mars 2019, hafi þeir verið greiddir fyrir en eðlilegt var í skilningi ákvæðisins þar sem tímamark greiðslunnar skuli metið í samanburði við greiðslur til velflestra annarra kröfuhafa og að stefndi Eurocontrol hafi verið upplýstur um þau vanskil sem áttu sér stað á þessum tíma.

103 Litið er til lögskýringargagna að baki 134. gr. laga nr. 21/1991 og fyrirrennara þess ákvæðis, einkum greinargerðar er fylgdi frumvarpi til gjaldþrotalaga nr. 6/1978 (99. löggjafarþing, 103. mál, þingskjal nr. 120). Má af þeim ráða að við breytingu á ákvæðinu þar sem felld var út sú takmörkun að miða bæri við kröfur sem greiddar væru fyrir gjalddaga hafi einkum verið hafðar í huga kröfur sem bæru ekki skýran gjalddaga sem væri tiltekinn dagur, heldur annars konar viðmið, svo sem þegar greiða eigi með afla sem fáist fyrir en búist hafi verið við. Í slíkum tilvikum gæti skuldari því greitt áður en kröfuhafi

krefðist greiðslu. Til að unnt yrði að beita 134. gr. laga nr. 21/1991 til riftunar ráðstöfunar sem greidd væri eftir gjalddaga, líkt og hér um ræðir, þyrftu því með vísan til framangreinds að vera til staðar sérstakar aðstæður og sérstök rök til að greiðslan teldist samt sem áður greidd fyrr en eðlilegt var, sem að mati dómsins hefur ekki verið sýnt fram á. Þá hefur ekki verið sýnt fram á að vitneskja móttakanda greiðslu um vanskil annarra krafna eða jafnvel um forgangsröðun greiðslu gjaldfallinna krafna í aðdraganda gjaldþrots skipti máli við mat á því hvort greitt hafi verið fyrr en eðlilegt teljist í skilningi ákvæðisins. Greiðslan telst ekki greidd fyrr en eðlilegt var.

- 104 Þá byggir stefnandi á því að skilyrði 1. mgr. 134. gr. laga nr. 21/1991 um að greidd fjárhæð hafi skert greiðslugetu þrotamannsins verulega sé uppfyllt sem og að greiðslan hafi ekki virst venjuleg eftir atvikum. Eins og rakið hefur verið var rekstur félagsins tekinn að þyngjast á árinu 2018. Lánsfjármagnið sem félagið fékk eftir skuldabréfaútbóðið í september 2018 hafði aðeins takmörkuð og afar skammvinn áhrif á að skapa félaginu betri rekstrarhorfur og leysa lausafjárvanda þess og aðeins hluti útistandandi skulda var greiddur með því fjármagni. Af fyrirliggjandi gögnum, þ.m.t. sjóðstreymisskjölum, má ráða að einungis nokkrum vikum eftir að félagið hafði móttengið þá fjármuni sem söfnuðust í skuldabréfaútbóðinu hafi vanskil aftur tekið að aukast og félagið hafi átt í miklum erfiðleikum með að greiða gjaldfallnar skuldir sínar. Gögn málsins bera þannig með sér alvarlega og viðvarandi rekstrarerfiðleika félagsins er líða tók á október 2018.
- 105 Viðvarandi eftirlit Samgöngustofu með rekstri félagsins hófst einungis þremur dögum eftir að nefndu skuldabréfaútbóði lauk og gögn málsins bera með sér að fréttáflutningur af erfiðleikum í rekstri félagsins og hugsanlegri aðkomu nýrra fjárfesta hafi verið afar tíður, a.m.k. frá október 2018. Rekstur félagsins hafði skilað hagnaði á árunum 2015 og 2016 en síðan tapi allar götur eftir það. Tap félagsins árið 2017 nam 22.242.000 dollurum og skv. milliuppgjöri nam tap félagsins 30. júní 2018 47.664.311 dollurum. Bókfært eigið fé 30. júní 2018 var 13.017.000 dollarar.
- 106 Við mat á því hvort umrædd greiðsla í máli þessu hafi skert greiðslugetu félagsins verulega í skilningi 1. mgr. 134. gr. laga nr. 21/1991 verður að meta greiðsluna í samhengi við fjárhagslega stöðu rekstrarins, burtséð frá væntingum um hugsanlega aðkomu fjárfesta að félaginu, rekstri þess mögulega til bjargar. Við það mat hefur skv. dómafordæmum verið horft til fjárhæða greiðslna sem hlutfalls af bókfærðum eiginfjárgrunni félags, rekstrarhagnaðar fyrir fjármagnsliði og tekjuskatt og sem hlutfalls af handbæru fé, sbr. til hliðsjónar dóm Landsréttar í máli nr. 35/2019, mgr. 44.

- 107 Umrædd greiðsla, miðað við gengi evru gagnvart uppgjörsgjaldmiðli WOW air hf., dollara, nam þá 1,36% af eigin fé félagsins skv. síðasta fyrirbyggjandi staðfesta ársreikningi félagsins, þ.e. fyrir rekstrarárið 2017, og 2,43% af tapi þess árs. Í gögnum málsins liggur fyrir óstaðfest uppgjör ársins 2018. Ósannað er að það ársuppgjör hafi verið lagt fyrir stjórnarfund félagsins, auk þess sem það var ekki lagt fyrir aðalfund enda varð félagið gjaldþrota áður en til þess kom. Samkvæmt hinu óstaðfesta uppgjöri 2018 hefði greiðslan numið 0,61% af eigin fé félagsins, sem var neikvætt um 88.762.000 dollara, 0,35% af tapi og 6,54% af handbæru fé í lok árs. Samanburður fjárhæðar greiðslunnar við rekstrarniðurstöðu skv. milliuppgjöri 30. júní 2018 sýnir tap að fjárhæð 47.664.311 dollarar, eigið fé að fjárhæð 13.017.490 dollarar og handbært fé að fjárhæð 5.341.528 dollarar. Nemur þannig greiðslan 1,13% af tapi félagsins skv. milliuppgjörinu, 4,15% af eigin fé og 10,11% af handbæru fé. Verður ekki talið að í þessu sambandi hafi sérstaka þýðingu að horfa alfarið og eingöngu til innstæðu á þeim bankareikningi sem greiðslan var millifærð af, eða öðrum bankareikningum félagsins, á þeim tíma sem greiðslan var framkvæmd, svo sem stefnandi heldur fram.
- 108 Í þeim 11 málum sem rekin eru samhliða hér fyrir dóminum af hálfu stefnanda er krafist riftunar á greiðslum sem framkvæmdar voru í aðdraganda gjaldþrotsins, samtals að fjárhæð 3.263.469 Bandaríkjadollarar, 1.105.328 evrur, 394.716 Kanadadollarar, 230.438 bresk pund og 380.293.082 íslenskar krónur. Þær greiðslur voru inntar af hendi á tímabilinu 1. október 2018 til 27. mars 2019 en allar nema tvær voru þó greiddar í mars 2019. Samkvæmt fyrirbyggjandi kröfuskrá nema lýstar kröfur í þrotabú WOW air hf. samtals yfir 150 milljörðum kr., þar af yfir 4 milljarða kr. kröfur sem njóta forgangs við skiptin skv. 111. og 112. gr. laga nr. 21/1991.
- 109 Að öllu framangreindu virtu verður ekki fallist á að umrædd greiðsla hafi skert greiðslugetu þrotamanns verulega í skilningi 1. mgr. 134. gr. laga nr. 21/1991.
- 110 Aukinheldur þykir mega líta til hinna sérstöku forsendna umræddrar greiðslu. WOW air hf. hafði um nokkurt skeið fyrir gjaldþrot félagsins forgangsraðað greiðslum gjaldfallinna krafna í rekstri sínum. Samkvæmt skýrslu Ríkisendurskoðunar um fall WOW air hf. hafi sú forgangs röðun varðað að greiða kostnað er laut að öryggismálum en önnur gjöld og reikningar hafi verið látnir bíða eins og hægt var eða samið um greiðslufresti. Þá kemur fram í skýrslunni að mat Samgöngustofu hafi verið að félagið væri í trúverðugri fjárhagslegri endurskipulagningu. Þjónustugjöld á borð við þá greiðslu sem hér um ræðir, þ.e. greiðslur vegna veittrar þjónustu við flugumferðarstjórn, falla að mati dómsins í

slíkan forgangshóp og teljast augljós þáttur í því að halda rekstri félagsins gangandi, bæði m.t.t. flugöryggis en einnig hvað varðar hina fjárhagslegu endurskipulagningu. Þá er ekki um það ágreiningur að greiðslur til stefnda Eurocontrol hafi áður verið greiddar of seint af hálfu félagsins. Þó nýtur engra gagna við í málinu um það hvort slíkt hafi verið algengt eða hversu langdregin slík vanskil hafi að jafnaði verið.

- 111 Við mat á því hvort greiðsla teljist venjuleg eftir atvikum skiptir máli hvort hún hafi á sér þann blæ að með henni sé verið að ívilna móttakanda greiðslunnar á kostnað annarra kröfuhafa, sbr. til hliðsjónar dóm Hæstaréttar Íslands 15. mars 2018 í máli nr. 814/2016. Að mati dómsins hafði umrædd greiðsla, með vísan til framangreinds, ekki slíkan blæ. Allt framangreint gerir það að verkum að greiðslan í máli þessu hafi jafnframt mátt virðast venjuleg eftir þeim atvikum sem hér um ræðir, sbr. lokaskilyrði 1. mgr. 134. gr. laga nr. 21/1991.
- 112 Skilyrði 1. mgr. 134. gr. laga nr. 21/1991 teljast þannig ekki uppfyllt og er hafnað að greiðslunni megi rifta á grundvelli þess ákvæðis.

Um 141. gr. laga nr. 21/1991

- 113 Að fenginni framangreindri niðurstöðu um að skilyrði riftunar skv. 134. gr. laga nr. 21/1991 séu ekki uppfyllt liggur því næst fyrir að taka afstöðu til þess hvort rifta megi umræddri greiðslu til stefnda Eurocontrol á grundvelli almennrar riftunarreglu í 141. gr. laganna. Til að fallast megi á riftun á grundvelli þess ákvæðis þarf að sýna fram á að ráðstöfun hafi á ótilhlýðilegan hátt verið kröfuhafa til hagsbóta á kostnað annarra, leitt til þess að eignir þrotamanns yrðu ekki til reiðu til fullnustu kröfuhöfum eða leitt til skuldaaukningar kröfuhöfum til tjóns, ef þrotamaðurinn var ógjaldfær eða varð það vegna ráðstöfunarinnar og sá sem hafði hag af henni vissi eða mátti vita um ógjaldfærni þrotamannsins og þær aðstæður sem leiddu til þess að ráðstöfunin væri ótilhlýðileg. Við mat á því hvort ráðstöfun sé ótilhlýðileg verður að horfa til atvika í heild sinni og þeirrar stöðu sem uppi var þegar ráðstöfunin fór fram. Liggja þarf fyrir að fjármunirnir hefðu að öðrum kosti verið skuldaranum WOW air hf. til frjálsrar ráðstöfunar. Sönnunarbyrði um framangreint hvílir á þeim sem krefst riftunar. Um þetta hefur dómurinn til hliðsjónar m.a. dóm Landsréttar 10. mars 2023 í máli nr. 2/2022, mgr. 22, og dóm Hæstaréttar Íslands 28. september 2022 í máli nr. 14/2022, mgr. 44.
- 114 Við framangreint mat lítur dómurinn fyrst til þeirra gagna sem fyrir liggja um gjaldfærni félagsins á viðkomandi tíma. Samkvæmt óstaðfestu ársuppgjöri WOW air hf. fyrir árið

2018 var eigið fé félagsins neikvætt um 88.762.000 dollara í árslok 2018. Aðrar helstu tölur úr rekstri félagsins skv. ársreikningi 2017, milliuppgjöri 30. júní 2018 og hinu óstaðfesta ársuppgjöri við árslok 2018 hafa þegar verið raktar í umfjöllun um ákvæði 134. gr. laga nr. 21/1991 hér að framan og vísast til þeirra.

- 115 Þegar samningaviðræður hófust milli Títan Fjárfestingafélags ehf. og Icelandair Group þann 5. nóvember 2018 um hugsanlegan samruna félaganna framkvæmdi Fjármálaráðgjöf Deloitte ehf. fjárhagslega og skattalega áreiðanleikakönnun á rekstri WOW air hf. Drög þeirrar áreiðanleikakönnunar, dags. 26. nóvember 2018, liggja fyrir í gögnum málsins. Ekki er í gögnum málsins að finna endanlega útgáfu skjalsins en starfsmaður Deloitte sem vann áreiðanleikakönnunina kom fyrir dóminn og staðfesti að þær fjárhagslegu upplýsingar sem finna megji í skjalinu hafi verið óbreyttar í endanlegri útgáfu þess. Meðal niðurstaðna áreiðanleikakönnunarinnar var að fjármagnspörf WOW air hf. á tímabilinu október 2018 til maí 2019 var talin nema 68.600.000 dollurum, þar af nam lausafjárförf tímabilsins frá október 2018 til maí 2019 52.800.000 dollurum. Dómurinn telur að líta megji til framangreindra upplýsinga úr rekstri félagsins við mat á ógjaldfærni þess á tímabilinu sem um ræðir og vegi þar þungt að svo skömmu eftir skuldabréfaútboð félagsins hafi fjármagnspörf félagsins þegar verið orðin svo þung. Sé það til marks um að skuldabréfaútboðið hafi ekki reynst það úrræði til öflunar fjármagns til rekstrarins sem til stóð og hafi áhrif þess verið afar skammvinn.
- 116 Í málinu liggja fyrir gögn sem varpa ljósi á sjóðstreymi í rekstri félagsins, einkum seinni part árs 2018 og fram til þess að óskað var gjaldþrotaskipta á félaginu 28. mars 2019. Af þeim gögnum verður ráðið að fjármunir þeir sem félagið aflaði til rekstrarins með skuldabréfaútboðinu og afhentir voru félaginu til ráðstöfunar í lok september 2018 hafi ekki nægt til að leysa lausafjárvanda félagsins nema í stutta stund. Þegar í nóvember sama ár hafi það fé verið uppurið og félagið aftur komið í vanda með að greiða skuldir sínar.
- 117 Í málinu hefur stefnandi aflað dómkvadds mats Lárusar Finnbogasonar, löggilts endurskoðanda, sem m.a. fjallaði um á hvaða tímapunkti hag félagsins hefði verið svo komið að það gæti ekki staðið að fullu í skilum við lánardrottna sína þegar kröfur þeirra féllu í gjalddaga. Helstu niðurstöður matsgerðar Lárusar Finnbogasonar hafa þegar verið raktar í málsatvikakafla, en hann taldi að félagið hefði ekki getað staðið í fullum skilum við lánardrottna allt frá ársbyrjun 2018 og að í lok október það ár hefði staða félagsins verið sú að ekki gæti talist sennilegt að greiðsluferfiðleikar félagsins myndu líða hjá innan skamms.

- 118 Í hlut dómstóla kemur, hverju sinni, að skera úr um sönnunargildi gagna sem aflað er, sbr. 1. mgr. 44. gr. laga nr. 91/1991. Með vísan til umfjöllunar í dómi Hæstaréttar 19. desember 2012 í máli nr. 374/2012 verður lagt til grundvallar að álits- og matsgerðir, þar sem niðurstöður eru mismunandi, verði metnar að verðleikum hverju sinni fyrir dómstólum. Dómurinn, sem skipaður er sérfróðum meðdómara, telur að líta megi að hluta til matsgerðar Lárusar Finnbogasonar. Dómurinn telur umfjöllun matsgerðarinnar um niðurfærslu verðmætis eigin fjár WOW air hf. í september 2018, annars vegar vegna niðurfærslu verðmætis 60% hluta í Cargo Express ehf. og hins vegar vegna niðurfærslu verðmætis fjögurra flugvéla sem bókaðar hefðu verið á notkunarvirði en seldar í lok árs 2018 á mun lægra verði, ekki nægilega rökstudda. Í matsgerðinni gerir matsmaður m.a. breytingar á forsendum verðmatsins á Cargo Express ehf. án þess að rökstyðja þær með fullnægjandi hætti og hann gerir heldur ekki tilraun til þess að reikna út notkunarvirði flugvéla og metur þær á því verði sem þær voru seldar á í desember 2018. Sú umfjöllun matsgerðar er ekki lögð til grundvallar við mat á ógjaldfærni félagsins. Stefndi Skúli og sakaukastefndu öfluðu matsgerðar tveggja dómkvaddra matsmanna, dags. í febrúar 2024, sem einnig fjallar um framangreinda þætti sem nefndir eru að hluta í fyrri matsgerðinni og er niðurstaða þeirrar matsgerðar önnur varðandi þessa liði. Seinni matsgerðin er þó ekki yfirmatsgerð og getur ekki talist alfarið hnekkja þeirri fyrri.
- 119 Að mati dómsins má færa fyrir því rök að við árslok 2018 hafi verið ljóst að leiðrétta þyrfti verðmæti eigin fjár WOW air hf. vegna mögulega minna virðis Cargo Express ehf. og vegna þess að söluverð nefndra flugvéla hafi í desember 2018 reynst lægra en bókfært virði þeirra. Hvað sem því líður hafi sá tímunktur ekki verið upp runninn um mitt ár 2018, þegar WOW air hf. keypti Cargo Express ehf., eða við framkvæmd skuldabréfa-útboðsins í september sama ár. Slík skylda til leiðréttingar verðmætis eigin fjár hefði komið til skoðunar við gerð ársreiknings félagsins fyrir árið 2018 en félagið varð gjaldþrota áður en það tímamark rann upp. Verður því ekki horft til niðurstöðu fyrri matsgerðarinnar um niðurfærslu verðmætis eigin fjár. Þá er það mat dómsins að matsgerðin sé nokkuð óskýr um það tímamark hvenær ekki hafi getað talist sennilegt að greiðsluferfiðleikar félagsins myndu líða hjá innan skamms tíma. Að öðru leyti þykir matsgerðin þó styðja þá niðurstöðu að félagið hafi verið ógjaldfært eigi síðar en þegar umræddar greiðslur áttu sér stað.
- 120 Lítið er til þess að þó svo að í rekstri félaga komi slík tímabil að skuldir verði hærri en sem nemur markaðsverðmæti eigna verði við mat á hugtakinu gjaldfærni í skilningi XX.

kafla laga nr. 21/1991 lagður til grundvallar sá mælikvarði sem stuðst er við í 64. gr. og einnig má finna stað í upphafsorðum 2. mgr. 65. gr. laganna, þ.e. að krefjast megi að bú skuldara verði tekið til gjaldþrotaskipta ef hann getur ekki staðið í fullum skilum við lánardrottna sína þegar kröfur þeirra falla í gjalddaga og ekki verður talið sennilegt að greiðsluörðugleikar hans muni líða hjá innan skamms tíma. Tekur þetta mið af því að ekki skipti máli þótt andvirði eigna sé á tímabili lægra en nemur skuldum ef skuldari getur til framtíðar litið staðið í skilum með skuldir sínar, sbr. m.a. til hliðsjónar dóm Hæstaréttar Íslands 28. apríl 2016 í máli nr. 578/2015. Í máli þessu er hins vegar, ólíkt því sem um getur í framangreindum dómi Hæstaréttar, fyrirbyggjandi að WOW air hf. hafði ekki að fullu getað staðið í skilum við gjaldfallnar kröfur lánardrottna félagsins og að eftir skuldabréfaútbóðið í september 2018 hafi brýnn lausafjávandi félagsins fljótlega verið aftur kominn í sama horf, sbr. niðurstöðu áreiðanleikakönnunar Deloitte í lok nóvember 2018.

- 121 Það er þrotabúið sem ber sönnunarbyrði fyrir því að WOW air hf. hafi verið orðið ógjaldfært þegar ráðstöfunin fór fram eða orðið það vegna hennar. Að öllu framangreindu virtu hefur stefnanda tekist sú sönnun að félagið hafi verið ógjaldfært.
- 122 Verður þá að líta til þess hvort það ástand félagsins hafi einungis verið tímabundið og hvort leggja megi til grundvallar að sú ógjaldfærni hefði ekki síðar leitt til gjaldþrots, þ.e. að greiðsluferfiðleikarnir myndu líða hjá innan skamms. Um það ber hinn stefndi riftunarþoli sönnunarbyrði. Sýnt er að stjórn og stjórnendur félagsins hafi litið svo á að til að fjárhagsstaða þess myndi batna og greiðsluferfiðleikarnir líða hjá væri frumforsenda að nýr fjárfestir eða lánveitandi kæmi að rekstri félagsins, sbr. viðræður við Icelandair Group hf. og síðan Indigo Partners og fulltrúa skuldabréfaeigenda. Í því skyni kemur til skoðunar hvort væntingar til samningaviðræðna við þessa aðila hafi áhrif á það mat hvort skilyrði 141. gr. laga nr. 21/1991 séu uppfyllt.
- 123 Fyrir liggur að þeir aðilar sem móttóku greiðslur sem þrotabúið hefur nú krafist riftunar á voru upplýstir um bæði fjárhagserfiðleika félagsins og einnig sérstaklega um samningaviðræður við Icelandair Group hf. og síðan Indigo Partners og skuldabréfaeigendur. Til þess er að líta að stefndi Skúli hafði, auk annarra starfsmanna félagsins, ítrekað sent kröfuhöfum tilkynningar þar sem lýst var erfiðleikum og versnandi horfum í rekstri félagsins og nauðsyn þess að finna félaginu aukið fjármagn til að tryggja áframhaldandi rekstur. Samkvæmt gögnum málsins voru slík bréf send m.a. 27. nóvember 2018, 13.

febrúar og 26. mars 2019. Tilkynningar um stöðu félagsins, þ.m.t. viðræður og viðræðuslit við Icelandair Group hf., höfðu birst í bæði íslensku og sænsku kauphöllinni. Þá höfðu fjölmiðlar, bæði innlendir og erlendir, birt fréttir af erfiðri fjárhagsstöðu WOW air hf. allt frá október 2018 og birt fréttir af samningaviðræðunum við Icelandair Group hf. og Indigo Partners. Þegar greiðslan var innt af hendi hafði þannig verið greint frá því í fjölmiðlum, þ.m.t. vefmiðlum á ensku sem sérhæfa sig í fréttum af flugrekstri, að samningaviðræður við hugsanlega fjárfesta, þ.m.t. við Icelandair Group hf. og Indigo Partners LLC, hefðu siglt í strand og að flug hefðu verið felld niður af hálfu félagsins. Ekki verður fallist á að sýnt sé að kröfuhafar hafi mátt leggja til grundvallar að samningar við fjárfesta, þ.m.t. Icelandair Group hf., Indigo Partners og skuldabréfaeigendur, myndu takast og þar með leiða til þess að greiðsluferfiðleikar félagsins myndu líða hjá innan skamms.

- 124 Við mat á ótilhlýðileika greiðslunnar í skilningi 141. gr. laga nr. 21/1991 telur dómurinn til viðbótar við framangreint að hvað sem líður sérstöku eðli og forsendum þjónustunnar sem greitt var fyrir og nauðsyn greiðslunnar í viðleitni stjórnenda við að bjarga rekstri félagsins verði ekki framhjá því litið að um er að ræða háa fjárhæð sem var innt af hendi einungis einum sólarhring áður en stjórn óskaði eftir gjaldþrotaskiptum á félaginu. Var fjárhæðin sem innt var af hendi af bankareikningi WOW air hf. þannig ekki til reiðu til fullnustu öðrum kröfum við gjaldþrot félagsins stuttu síðar.
- 125 Að öllu framangreindu virtu þykir ósannað að móttakendur greiðslna hafi mátt leggja til grundvallar að samningar myndu takast um fjárhagslega endurreisn félagsins þannig að gjaldþroti yrði forðað. Greiðslan hafi því á ótilhlýðilegan hátt verið móttakanda hennar til hagsbóta á kostnað annarra kröfuhafa, leitt til þess að eignir þrotamannsins yrðu ekki til reiðu til fullnustu kröfuhöfum og að WOW air hf. hafi verið ógjaldfært þegar greiðslan var innt af hendi. Þar með eru uppfyllt framangreind skilyrði 141. gr. laga nr. 21/1991.
- 126 Þá telur dómurinn með vísan til þess sem að framan er rakið að stefndi Eurocontrol hafi vitað eða mátt vita af ógjaldfærni WOW air hf. sem mánuðum saman hafði ekki getað efnt skuldbindingar sínar og átt áframhaldandi rekstur alfarið undir því að samningar tækjust um yfirtöku á félaginu og fjárhagslega endurskipulagningu þess. Hafði stefnda Eurocontrol einnig sérstaklega verið greint frá erfiðleikum félagsins í samskiptum við fjármálastjóra félagsins dagana fyrir gjaldþrot þess. Þó svo að greiðslan sem slík hafi mátt virðast venjuleg eftir atvikum, í skilningi 134. gr. laga nr. 21/1991, þar sem greiðslur höfðu áður borist seint frá WOW air hf. og vegna sérstaks eðlis kröfunnar, svo sem áður

er rakið, eiga ekki sömu sjónarmið við um vitneskju stefnda Eurocontrol um ógjaldfærni félagsins og ótilhlýðileika greiðslunnar í skilningi 1. mgr. 141. gr. laganna. Stefnda Eurocontrol gat í ljósi sérþekkingar sinnar heldur ekki dulist alvarleiki slíkra rekstrarerfiðleika á fyrsta ársfjórðungi í rekstri flugfélags.

- 127 Hvað sem framangreindu líður telur dómurinn að sérstaklega þurfi að líta til þess skilyrðis 141. gr. laganna að móttakandi greiðslu hafi haft hag af henni. Af dómaframkvæmd Hæstaréttar verður ráðið að riftanlegar ráðstafanir geti farið fram með margvíslegum og flóknum löggerningum á sviði fjármunaréttar eða öðrum réttarsviðum. Við riftun greiðslna sem átt hafa sér stað fyrir aðkomu milliliða má af dómaframkvæmd ráða að milliliðnum hafi ekki verið stefnt til riftunar ráðstöfunarinnar, heldur aðeins þeim sem hag hafði af hinni riftanlegu ráðstöfun, sbr. t.d. fyrrnefndan dóm Hæstaréttar Íslands 28. september 2022 í máli nr. 14/2022.
- 128 Stefndi Eurocontrol er Evrópustofnun um öryggi í flugleiðsögu sem komið var á fót með Alþjóðasáttmála um samvinnu flugumferðar frá 13. desember 1960. Ágreiningslaust er að stefndi Eurocontrol er ekki sá aðili sem veitti WOW air hf. umrædda flugumferðarþjónustu heldur er hlutverk stofnunarinnar að vera innheimtuaðili fyrir þjónustuveitendurna. Hafði stefndi Eurocontrol miðlað andvirði greiðslu WOW air hf. til þjónustuveitendanna, að frádreginni innheimtuþóknun, sbr. framangreindan alþjóðasáttmála. Þó svo að kröfuhafar félagsins og stefndi Eurocontrol hafi vitað eða mátt vita um ógjaldfærni þrotamanns og þær aðstæður sem leiddu til þess að ráðstöfunin væri ótilhlýðileg liggur fyrir að stefndi Eurocontrol hafði ekki hag af greiðslunni í skilningi ákvæðisins nema sem nemur þeirri innheimtuþóknun sem stefndi hélt eftir. Riftunarkröfum stefnanda umfram það sem nemur innheimtuþóknuninni er þannig ranglega beint að stefnda. Kröfunum hefði stefnanda borið að beina gegn þeim sem þjónustuna veittu og höfðu hag af greiðslunni.
- 129 Stefnandi hefur ekki mótmælt því að fjárhæð innheimtuþóknunarinnar sem stefndi Eurocontrol hélt eftir hafi numið 1.458 evrum. Af greiðslu þeirrar fjárhæðar hafði stefndi Eurocontrol hag og verður því umræddri greiðslu aðeins rift gagnvart þeim stefnda sem nemur þeirri fjárhæð á grundvelli 141. gr. laga nr. 21/1991, en stefndi sýknaður að öðru leyti af kröfum stefnanda.
- 130 Ekki er fallist á að það leiði til sýknu stefnda þótt stefnandi kunni að hafa keypt stjórnendatryggingar af hinum réttargæslustefndu tryggingafélögum, enda kemur það

atriði ekki til skoðunar við mat á skilyrðum riftanleika greiðslna skv. XX. kafla laga nr. 21/1991.

- 131 Ekki er á það fallist með stefnda að við mat á því hvort skilyrði riftunar á grundvelli XX. kafla laga nr. 21/1991 séu uppfyllt beri að taka tillit til þeirra tekna sem WOW air hf. hafi haft eða kunni að hafa haft, einkum af sölu fargjalda, vegna þess að umrædd greiðsla hafi verið innt af hendi, eða að með greiðslunni hafi WOW air hf. sparað sér hærri kostnað en sem nemur fjárhæð greiðslunnar. Ekki þykja efni til að leggja slíkt til grundvallar. Hvorki er sýnt né nægjanlega rökstutt að tekjuöflun félagsins, þ.m.t. af sölu farmiða, hafi grundvallast á greiðslu þessarar tilteknu kröfu, en ekki annarra, eða að hvaða leyti. Alls er ósannað og órökstutt að tiltekin tekjuöflun sem stafi af tilteknum greiðslum skuli hafa áhrif að lögum við mat á því hvort skilyrði riftunar greiðslunnar á grundvelli XX. kafla laga nr. 21/1991 teljist uppfyllt. Hafi greiðslan leitt til tekjuöflunar fyrir félagið eða sparað félaginu annan kostnað, kemur slíkt ekki til skoðunar við mat á því hvort skilyrði riftunar teljist uppfyllt.

Um endurgreiðslukröfu, sbr. 3. mgr. 142. gr. laga nr. 21/1991

- 132 Stefndi Eurocontrol hafði ekki hag af hinni riftanlegu ráðstöfun í skilningi 142. gr. laga nr. 21/1991 nema að framangreindu takmörkuðu leyti og er lagt til grundvallar að greiðslan hafi aðeins komið stefnda Eurocontrol að notum sem nemur 1.458 evrum, svo sem áður er rakið. Verður stefnda Eurocontrol þannig með vísan til 3. mgr. 142. gr. laga nr. 21/1991 gert að greiða stefnanda bætur sem því nemur, þ.e. 1.458 evrur. Engin efni eru til að leggja til grundvallar að greiðslan hafi stuðlað að því að þrotabúið hafi notið tekna eða sparað sér kostnað vegna hennar. Skal fjárhæðin bera vexti skv. 1. mgr. 8. gr. laga um vexti og verðtryggingu nr. 38/2001 frá 27. mars 2019. Stefnandi krafðist riftunar og endurgreiðslu 540.028 evra með bréfi til stefnda Eurocontrol þann 12. janúar 2020. Þykir rétt að miða upphafstíma dráttarvaxta við 12. febrúar sama ár, sbr. 9. gr. laga nr. 38/2001, en þá var liðinn mánuður frá því að stefnandi sannanlega lagði fram þær upplýsingar sem þörf var á til að meta tjónsatvik og fjárhæð bóta.

2. *Skaðabótaábyrgð stjórnar*

- 133 Skilja verður málatilbúnað stefnanda um meinta skaðabótaábyrgð stefnda Skúla og sakaukastefndu þannig að byggt sé á því að meint saknæm og tjónsvaldandi háttsemi þeirra hafi falist í því annars vegar að óska ekki fyrr gjaldþrotaskipta á WOW air hf. og hins

vegar að hafa greitt umrædda greiðslu til stefnda þannig að þeir fjármunir hafi ekki runnið til þrotabús félagsins. Í málatilbúnaði sínum um skaðabótaábyrgð stjórnar hefur stefnandi vísað til 1. mgr. 134. gr. laga nr. 2/1995 um hlutafélög, til 2. mgr. 64. gr. laga nr. 21/1991 og til almennu skaðabótareglunnar.

- 134 Í seinni málslið 2. mgr. 64. gr. laga nr. 21/1991 greinir að láti þeir sem bærir eru um að taka ákvörðun um að leita gjaldþrotaskipta á búi slíks skuldara sem ekki er einstaklingur það hjá líða beri þeir þá skaðabótaábyrgð gagnvart lánardrottnum skuldarans að því leyti sem þeir fari af þessum sökum á mis við fullnustu krafna sinna, enda sýni þeir ekki fram á að sú vanræksla hafi ekki verið þeim saknæm. Af skýru orðalagi ákvæðisins og af lögskýringargögnum verður ráðið að stefnandi sem þrotabú geti ekki borið nefnt ákvæði fyrir sig í máli þessu. Skaðabótakröfu á hendur stjórn sem varði meint brot gegn skyldum skv. 2. mgr. 64. gr. laga nr. 21/1991 geti lánardrottnar félagsins gert en ekki þrotabú þess.
- 135 Við aðalmeðferð málsins vísaði lögmaður stefnanda til dóms Hæstaréttar frá 11. júní 1987 í máli nr. 134/1986 því til stuðnings að þrotabúið gæti höfðað slíkt skaðabótamál á hendur stjórn. Til þess er þó að líta að í þeim dómi voru stjórnarmenn dæmdir til greiðslu skaðabóta vegna krafna sem inntar voru af hendi af félagi sem síðar var úrskurðað gjaldþrota en þær greiðslur voru stjórnarmönnum persónulega til hagsbóta þar sem greiddar höfðu verið kröfur sem nutu veðréttar í eignum þeirra. Stjórnarmenn voru hins vegar sýknaðir af kröfum um greiðslu skaðabóta vegna krafna sem þeir létu félagið greiða óviðkomandi kröfuhöfum. Nefndur dómur getur því ekki stutt þá málsástæðu að hinir stefndu stjórnarmenn í máli þessu hafi brotið gegn skyldum sínum skv. 2. mgr. 64. gr. laga nr. 21/1991 og séu því bótaábyrgir gagnvart þrotabúinu enda var umrædd krafa sem greidd var og krafist er riftunar á í máli þessu ekki til hagsbóta fyrir stjórnarmennina persónulega í sama skilningi og skv. nefndum dómi.
- 136 Eftir stendur þá að skaðabótakrafa stefnanda á hendur stefndu sé gerð á grundvelli 1. mgr. 134. gr. laga nr. 2/1995 og almennu skaðabótareglunnar þar sem um hafi verið að ræða saknæma og ólögmeta háttsemi stjórnar, orsakatengsl séu til staðar milli tjóns stefnanda og háttseminnar og tjónið sé sennileg afleiðing af háttseminni. Sú háttsemi getur hins vegar skv. framangreindu ekki lotið að því að krefjast ekki gjaldþrotaskipta á WOW air hf. Kemur þá til skoðunar sú málsástæða stefnanda hvort að í framkvæmd greiðslunnar hafi falist saknæm og ólögmet háttsemi stjórnar.
- 137 Í máli þessu hefur stefnandi stefnt fimm erlendum tryggingafélögum til réttargæslu. Ekki eru gerðar kröfur á hendur réttargæslustefndu en í réttargæslustefnu kemur fram að við

gjaldþrot WOW air hf. hafi verið í gildi stjórnendaábyrgð skv. váttryggingarskírteinum sem gefin hafi verið út af hinum réttargæslustefndu tryggingafélögum. Af 3. mgr. 19. gr. skaðabótalaga nr. 50/1993 verður ráðið að hafi starfsmaður valdið tjóni sem muna-trygging, rekstrarstöðvunartrygging eða ábyrgðartrygging vinnuveitanda hans tekur til sé starfsmaðurinn ekki skaðabótaskyldur nema tjónið verði rakið til ásetnings eða stórfellds gáleysis. Þar sem leggja verður til grundvallar að slíkum tryggingum hafi verið til að dreifa, miðað við málatilbúnað stefnanda þegar horft er til málshöfðunar hans gagnvart réttargæslustefndu, verður fallist á að nefnt ákvæði geri það að verkum að skaðabótaábyrgð verði því aðeins felld á stefndu Skúla, Liv, Helgu Hlín og Davíð að komist verði að þeirri niðurstöðu að tjón þrotabúsins yrði rakið til ásetnings eða stórfellds gáleysis, sbr. 3. mgr. 23. gr. sömu laga. Þessi afmörkun sakarstigs sætti ekki andmælum af hálfu stefnanda í málflutningi.

138 Með vísan til gagna málsins og málsatvika er það mat dómsins að sýnt hafi verið fram á að samningaviðræður og viðleitni stjórnar til að reyna að fá fjárfesta til að koma að rekstri félagsins hafi verið raunhæfar og trúverðugar. Í því sambandi hefur dómurinn litið til þess sem nú verður rakið.

139 Í bréfi Samgöngustofu til félagsins, dags. 15. mars 2019, segir að litið hafi verið á samninga við væntanlega fjárfesta sem tilraun til fjárhagslegrar endurskipulagningar sem Samgöngustofa féllist á að reynd yrði, að því tilskildu að tilraunirnar þættu trúverðugar og að ekki væri ógnað öryggisþáttum. Segir síðan í bréfinu að unnið væri að lokagerð kaupsamnings sem þó væri með skilyrðum um enn frekari endurskipulagningu á fjárhag félagsins en áður hefði verið kynnt og að eigendum skuldabréfa hafi verið boðnir nýir skilmálar. Frestur til að svara því boði væri til 25. mars nk. Segir síðan í bréfinu: *Samgöngustofa metur það svo miðað við gögn málsins að nú sé gerð lokatilraun til endurskipulagningar fjárhags og rekstrar félagsins og að tryggður verði aðgangur að nægu lausu fé til lengri tíma. Miðað við gögnin er gert ráð fyrir því að endanlegt samkomulag gæti verið í höfn eigi síðar en hinn 29. mars nk.*

140 Í skýrslu Ríkisendurskoðunar, dags. 1. mars 2021, eru raktar tilraunir stjórnar til að bjarga félaginu. Kemur þar fram að þann 21. mars 2019 hafi WOW air hf. tilkynnt Samgöngustofu að Indigo Partners hafi slitið viðræðum við félagið og að í kjölfarið hafi aftur átt sér stað viðræður við Icelandair Group hf. Eftir fréttir af viðræðuslitum við Icelandair Group hf. 25. mars hafi hafist viðræður við tilskilinn fjölda skuldabréfaeigenda um að breyta kröfum sínum í hlutafé og leitað samninga við aðra kröfuhafa um hið sama. Með

öðrum orðum hafi skuldabréfaeigendur haft í hyggju að taka félagið yfir. Þá lögju fyrir drög að samningi um nýtt fjármagn, þar sem annars vegar væri um að ræða nýtt lánsfé að jafnvirði 20.000.000 dollara og hins vegar 40.000.000 dollara í formi nýs hlutafjár. Lánsféð fengist við undirritun samninga en allt að þrjár vikur myndu líða uns nýja hlutaféð fengist greitt. Hafi Samgöngustofa aflað staðfestingar lögmannsstofu sem gætt hefði hagsmuna hins nýja fjárfestis um að unnið væri að málinu. Í niðurlagi umfjöllunar um framangreint í skýrslunni telur Ríkisendurskoðun að hæpið sé að tilraunir til fjárhagslegrar endurskipulagningar WOW air hf. síðustu fjóra dagana í starfsemi þess hafi verið raunhæfar og taldi að Samgöngustofu hefði verið rétt að afturkalla flugrekstrarleyfi félagsins á tímabilinu 24.–28. mars 2019 en stjórnin skilaði leyfi félagsins inn þann 28. mars 2019. Þó er tekið fram í skýrslu Ríkisendurskoðunar að tíminn sem leið frá því að viðræður við Icelandair Group hf. sigldu í strand og þar til flugfélagið skilaði sjálft inn flugrekstrarleyfinu hafi einungis verið fjórir dagar. Kostirnir við það að Samgöngustofa hafi sjálf afturkallað leyfið hafi því verið að einhverju leyti takmarkaðir. Þykir þetta ekki hnekkja því mati dómsins að stjórn hafi mátt líta svo á að viðræðurnar um fjárhagslega endurskipulagningu félagsins væru trúverðugar og með fullri alvöru þeirra aðila sem að þeim komu, allt fram til þess tíma er óskað var gjaldþrotaskipta á félaginu.

141 Í matsgerð Lárusar Finnbogasonar greinir að full alvara hafi verið á bak við tilraunir félagsins til að afla aukins fjármagns og tryggja áframhaldandi rekstur þess. Hafi allar væntingar staðið til þess að félaginu tækist að bæta úr greiðsluferfiðleikunum, framtíðar-áætlanir félagsins í september 2018 hafi verið trúverðugar og væntingar um að takast mætti að snúa rekstri félagsins til betri vegar ekki óraunhæfar. Telur matsmaður að stjórn hafi eftir skuldabréfaútbóðið, þrátt fyrir að félagið gæti þá ekki að fullu staðið í skilum við lánardrottna, haft svigrúm að hámarki til sex mánaða til að greiða úr greiðsluferfiðleikum félagsins. Af matsgerð og framburði matsmanns fyrir dómi verður síðan ráðið að í lok október 2018 hafi slíkt svigrúm þó verið uppuríð. Þetta misræmi er ekki fyllilega rökstutt í matsgerðinni að mati dómsins. Með vísan til þess að í byrjun nóvember 2018 hófust nánast samfelldar samningaviðræður við fjárfesta um aðkomu að rekstri félagsins þar til yfir lauk er það mat dómsins að framangreind niðurstaða matsmanns verði ekki lögð til grundvallar við sakarmat stjórnar.

142 Eins og rakið hefur verið hafi verið viðvarandi viðræður fulltrúa meirihluta skuldabréfaeigenda og hafi þær staðið fram á síðasta dag um aðkomu þeirra að endurskipulagningu

fjárhags og rekstri félagsins. Í framburði vitna fyrir dómi var rakið hvernig fulltrúi skuldabréfaeigenda, Guðmundur Ingvi Sigurðsson lögmaður, hefði í lok mars 2019 tekið frumkvæði í viðræðum um björgun rekstrar WOW air hf. þar sem utanaðkomandi fjárfestir hefði einnig þurft að eiga aðkomu. Sá aðili hafi verið Indigo Partners sem verið hefði aðili að viðræðunum. Í málinu liggja fyrir drög að skilmálum, dags. 28. mars 2019, milli WOW air hf. og Títan Fjárfestingafélags ehf. annars vegar og kröfuhafa og fjárfesta hins vegar. Í þeim sammingsdrögum var aðkoma þessara aðila, sem skv. sammingsdrögum og framburði vitna voru annars vegar skuldabréfaeigendurnir og hins vegar Indigo Partners, útfærð með nánari hætti, þ.m.t. með niðurfellingu krafna og með auknu fjármagni til rekstrar félagsins.

143 Í vitnaskýrslu Guðmundar Ingva, fulltrúa skuldabréfaeigenda, fyrir dómi kom fram að þessum aðilum hafi verið full alvara með viðræðum sínum um framtíð félagsins. Hafi Indigo Partners verið aðili að viðræðunum. Hafi ætlunin verið að koma að rekstri félagsins með auknu lánsfé og hlutafé. Litið hafi verið svo á að þörf væri á því að utanaðkomandi fjárfestir myndi veita félaginu lán til rekstrarins. Skuldabréfaeigendur hafi verið reiðubúnir að umbreyta kröfum sínum í hlutabréf í WOW air hf. og að viðræður við Indigo Partners hefðu snúið að því að það félag myndi eiga aðkomu með því að veita félaginu lán og verða eigandi 75% hlutafjár í WOW air hf. Indigo Partners hafi sett þessari aðkomu sinni skilyrði, m.a. að leigusalar félagsins myndu skuldbinda sig til að beita ekki sammingsheimildum til kyrrsetninga flugvéla WOW air hf. og að yfirvöld myndu skriflega lýsa því yfir að flugrekstrarleyfi félagsins yrði ekki fellt niður. Hafi þessi aðkoma skuldabréfaeigenda og Indigo Partners að aðgerðum til fjárhagslegrar endurskipulagningar félagsins verið kynnt stjórn WOW air hf. þegar lögmaðurinn hafi sent sammingsdrög þann 26. mars 2019. Sá tölvupóstur er fyrirbyggjandi í gögnum málsins og voru viðtakendur þess póstis m.a. stefndi Skúli, sakaukastefnda Liv og lögmaður Indigo Partners. Tekið var fram í tölvupósti lögmannsins að Indigo Partners væru reiðubúnir að skuldbinda sig skv. meðfylgjandi sammingsdrögum. Hins vegar hafi tíminn reynst of naumur og öllum viðræðum verið sjálfhætt með kyrrsetningu og haldlagningu á flugvélum félagsins næsta dag.

144 Baldvin Björn Haraldsson lögmaður kom fyrir dóminn og greindi frá því að hann hefði gætt hagsmuna Indigo Partners við nefndar samningaviðræður. Staðfesti hann að þann 26. mars 2019 hefði honum borist framangreindur tölvupóstur Guðmundar Ingva Sigurðssonar og meðfylgjandi sammingsdrög sem Indigo Partners hefðu verið reiðubúnir

til að undirgangast. Sama dag hafi Baldvin Björn sent tölvupóst til sakaukastefndu Helgu Hlínar og staðfest að hann væri að gæta hagsmuna aðila, Indigo Partners, sem væri í viðræðum um mögulega aðkomu að félaginu í tengslum við fyrirhugaða endurskipulagningu þess. Vitnið útskýrði að ekki hefði gefist tími til að klára að undirrita samninginn enda hefðu flugvélar félagsins verið kyrrsettar sólarhring síðar og í framhaldi hefði stjórn óskað eftir gjaldþrotaskiptum á félaginu. Samningaviðræðurnar hefðu farið fram af fullum heilindum allra aðila og væntingar staðið til þess að samningar gætu tekist allt fram til loka marsmánaðar 2019.

- 145 Fram kom í framburði framkvæmdastjóra Indigo Partners, Andrew Sammons Broderick, fyrir dómi að félagið hefði hætt við að fjárfesta í WOW air hf. þar sem það hefði verið metið svo að arðsemi fjárfestingarinnar hefði ekki verið fullnægjandi með hliðsjón af skuldsetningu félagsins og smæðar flugflota þess. Hvort sem sú ákvörðun hafði verið tekin á seinasta sólarhringnum áður en vélar félagsins voru kyrrsettar þann 27. mars 2019 og félagið hugsanlega ákveðið að hætta við að undirrita samninginn liggur ekkert fyrir í gögnum málsins um að slík afstaða Indigo Partners hafi fyrir gjaldþrot félagsins verið kynnt stjórn WOW air hf. Þá þykir sýnt af framlögðum gögnum, þ.m.t. nefndum samningsdrögum, að stjórn hafi mátt líta svo á að líkur væru á því að aðkoma umræddra aðila væri raunhæf og fjármunir þeir sem fyrirhugað var að veita til rekstrarins hefðu nægt til að forða félaginu frá yfirvofandi gjaldþroti.
- 146 Að öllu framangreindu virtu er það mat dómsins að allt frá því að samningaviðræður hófust við Icelandair Group hf. um mánaðamótin október/nóvember 2018 og þar til yfir lauk hafi nánast samfelld átt sér stað trúverðugar samningaviðræður um fjárhagslega endurskipulagningu félagsins við trúverðuga og fjársterka aðila um aðkomu þeirra að rekstri WOW air hf. Mótaðilar WOW air hf. í þeim samningaviðræðum hafi m.a. tjáð sig um þær við fjölmiðla, innlenda og erlenda, og í tilviki Icelandair Group hf. tilkynnt um samningaviðræðurnar til Kauphallar, tvívegis. Á meðan á slíkum trúverðugum samningaviðræðum stóð hafi stjórn mátt hafa væntingar til þess að úr greiðsluvanda félagsins gæti ráðist með aðkomu slíks samningsaðila. Ekkert í gögnum málsins gefur til kynna að væntingar stjórnar hafi í lok mars 2019 verið án tilefnis enda hafði engri tilkynningu þá verið beint til stjórnar um að samningaviðræðum væri slitið. Þvert á móti höfðu bæði lögmaður Indigo Partners og lögmaður skuldabréfaeigenda gefið til kynna þann 26. mars 2019 að fyrir lægju samningsdrög sem báðir þessir aðilar væru reiðubúnir að undirgangast. Í ljósi framangreindra upplýstra málsatvika verður ekki talið að það hafi

áhrif á niðurstöðu málsins þótt fundargerðum stjórnar sé ekki til að dreifa frá áramótum 2019 og þar til félagið var gefið upp til gjaldþrotaskipta.

- 147 Forsenda þess að ná hugsanlegum samningum við fjárfesta og tryggja þannig áframhaldandi rekstur WOW air hf. var að mati dómsins að félagið væri í rekstri. Til að svo mætti verða var stjórn nauðsynlegt að grípa til aðgerða í rekstrinum. Liður í því var að forgangsraða greiðslum með hlutrænum hætti þannig að bráðnauðsynlegar greiðslur með tilliti til áframhaldandi reksturs nytu forgangs. Það leiddi til þess að greiðslan til stefnda Eurocontrol sem krafist er riftunar á í máli þessu var framkvæmd sem og aðrar sambærilegar greiðslur. Að öðrum kosti hefði rekstur félagsins óhjákvæmilega stöðvast ef stefndi hefði beitt þeim vanefndaúrræðum sem stofnuninni stóðu til boða og áður eru raktar. Þó svo að með slíkum ákvörðunum hafi sumar kröfur á hendur félaginu verið greiddar á meðan aðrar voru í vanskilum verður ekki fallist á að í ákvörðun um slíka forgangsroðun greiðslna felist sagnæm og ólögmat háttsemi af hálfu stjórnarinnar. Er hér enda ekki um að ræða sama mælikvarða og lagður er til grundvallar við mat á því hvort ráðstafanir séu riftanlegar skv. XX. kafla laga nr. 21/1991.
- 148 Við aðalmeðferð málsins var fjallað um hvort stjórn hefði borið skylda til að hlutast til um leiðréttingu eigin fjár WOW air hf., einkum vegna bókfærðs notkunarvirðis tiltekinna flugvéla og vegna verðmætis 60% hlutar í Cargo Express ehf. sem félagið keypti í júní 2018 og greiddi að mestu fyrir með útgáfu hlutafjár í WOW air hf. Með vísan til allra sömu sjónarmiða og þegar hafa verið rakin verður ekki talið að sýnt hafi verið fram á sagnæma eða ólögmat háttsemi stjórnar, hvað þetta snertir, þannig að varði stjórnina skaðabótaábyrgð. Af gögnum málsins verður helst ráðið að uppfærð rekstraráætlun vegna Cargo Express ehf. hafi verið lögð fram hjá því félagi í febrúar 2019. Þá verður lagt til grundvallar hvað notkunarvirði flugvéla varðar að þær hafi ekki verið seldar fyrir en í lok árs 2018 en vissulega fyrir mun lægra verð en nam hinu bókfærða notkunarvirði þeirra. Gögn málsins bera einnig með sér að í skýrslu endurskoðanda WOW air hf. sem lögð var fyrir stjórn á stjórnarfundi 5. apríl 2018 hafi verið að finna ábendingu endurskoðanda félagsins um að bókfært notkunarvirði vélanna kynni að kalla á leiðréttingu hins bókfærða verðmætis þeirra í bókum félagsins síðar. Hvað sem framangreindu líður þykir ljóst að stjórn WOW air hf. hafi ekki borið skylda til að bregðast við vegna mats á framangreindum liðum fyrir en í næsta ársreikningi félagsins fyrir árið 2018. WOW air hf. var úrskurðað gjaldþrota áður en til þess kom. Í þessu felst því ekki sagnæm háttsemi af hálfu stjórnar þannig að bótaábyrgð hennar varði. Hvað sem

framangreindu líður verður heldur ekki talið að málatilbúnaður stefnanda feli í sér málsástæður er varði þessi tilteknu atriði en því var mótmælt við málflutning að slíkar síðbúnar málsástæður yrðu lagðar til grundvallar. Koma þær því þegar af þeirri ástæðu ekki til álita um bótaábyrgð stjórnar.

- 149 Áður hefur dómurinn komist að þeirri niðurstöðu að skv. 3. mgr. 19. gr. skaðabótalaga verði bótaábyrgð aðeins felld á stjórn að komist verði að þeirri niðurstöðu að tjóni hafi verið valdið af ásetningi eða stórkostlegu gáleysi. Dómurinn telur að auki með vísan til framangreindra aðstæðna og málsatvika í aðdraganda gjaldþrotsins að við sakarmat beri að veita stjórninni nokkurt svigrúm í tilraunum sínum til að bjarga rekstri félagsins. Taki þannig mælikvarði við mat á því hvort háttsemi stjórnar sé saknæm mið af slíku svigrúmi. Ekki verður litið framhjá sérstakri stöðu WOW air hf. en rekstur félagsins var metinn þjóðhagslega mikilvægur skv. gögnum málsins. Telur dómurinn ekki hafa verið sýnt fram á að sá tími sem stjórn hafði svigrúm til að snúa rekstri félagsins við teldist hafa runnið sitt skeið á enda áður en umrædd greiðsla var innt af hendi og óskað gjaldþrotaskipta þannig að skaðabótaábyrgð varði.
- 150 Að öllu framangreindu virtu verður ekki fallist á að stjórnin, þ.m.t. stefndi Skúli og sakaukastefndu Liv, Helga Hlín og Davíð, hafi sýnt af sér saknæma og ólögmeða háttsemi þannig að skaðabótaskyldu varði. Stefndi Skúli og sakaukastefndu Liv, Helga Hlín og Davíð eru sýkn af kröfum stefnanda í máli þessu.

3. Samandregnar niðurstöður

- 151 Með vísan til alls framangreinds verður rift gagnvart stefnda Eurocontrol greiðslu WOW air hf. til stefnda Eurocontrol hvað varðar 1.458 evrur af þeirri greiðslu sem innt var af hendi með bankamillifærslu að fjárhæð 540.028 evrur þann 27. mars 2019 af reikningi WOW air hf. inn á reikning stefnda Eurocontrol. Verður stefnda Eurocontrol gert að greiða stefnanda 1.458 evrur með vöxtum skv. 1. mgr. 8. gr. laga nr. 38/2001 frá 27. mars 2019 til 12. febrúar 2020 en með dráttarvöxtum skv. 1. mgr. 6. gr. laga nr. 38/2001 frá 12. febrúar 2020 til greiðsludags.
- 152 Stefndi Skúli Mogensen og sakaukastefndu Liv Bergþórsdóttir, Helga Hlín Hákonardóttir og Davíð Másson eru sýkn af kröfum stefnanda um greiðslu skaðabóta.
- 153 Þar sem engar kröfur eru gerðar á hendur réttargæslustefndu þykja ekki efni til að fjalla sérstaklega um ábendingar réttargæslustefndu sem fram koma í greinargerð þeirra.

- 154 Af hálfu stefnanda hefur ótæpilega mikið magn af gögnum verið lagt fram í málinu án þess að sýnt hafi verið fram á mikilvægi þeirra eða tengsl við sakarefnið. Í þinghaldi málsins þann 14. ágúst sl. lagði stefnandi fram dómsskjal sem í þingbók var fært til bókar að væri „hluti undirgagna matsgerðar Lárusar Finnbogasonar“. Dómsskjalið telur 7291 blaðsíðu. Í munnlegum málflutningi við aðalmeðferð málsins vísaði lögmaður stefnanda aðeins óverulega til efnislegs innihalds þessa skjals. Hefur þannig ekki verið gerð fullnægjandi grein fyrir þýðingu framlagningar skjalsins. Þá verður að geta þess að í skjalinu eru sömu gögn sumpart lögð fram endurtekið, á víð og dreif, og sumar blaðsíðurnar með svo smáum lettri að ólæsilegt er. Verður að telja slíka gagnaframlagningu aðfinnsluverða.
- 155 Eftir framangreindum málsúrslitum og með vísan til 1. mgr. 130. gr. laga nr. 91/1991 verður stefnanda gert að greiða stefnda Eurocontrol 13.700.000 kr. í málskostnað, enda telst stefnandi hafa tapað málinu í öllu verulegu gagnvart þeim stefnda. Þá verður stefnanda gert að greiða stefnda Skúla Mogensen 1.994.082 kr. í málskostnað og sakaukastefndu Liv Bergþórsdóttur, Helgu Hlín Hákonardóttur og Davíð Mássyni málskostnað sem þykir hæfilega ákveðinn 965.730 kr. fyrir hvert þeirra fyrir sig. Hefur með fjárhæð dæmds málskostnaðar til handa stefnda Skúla og sakaukastefndu verið tekið tillit til matskostnaðar skv. reikningum matsmanna, sem þau hafa í sameiningu borið af málinu og stefnanda verður í ljósi atvika gert að greiða þeim, samtals að fjárhæð 8.279.604 kr. Dæmd fjárhæð tekur mið af því að matsins var aflað við rekstur ellefu dómsmála á hendur stefnda Skúla og níu dómsmála á hendur sakaukastefndu. Einnig verður stefnanda gert að greiða réttargæslustefndu DUAL Corporate Risks Ltd., Liberty Mutual Insurance Europe Ltd., Everest Syndicate 2786 at Lloyd's, Hardy Syndicate 382 at Lloyd's og QBE UK Ltd. málskostnað sem þykir hæfilega ákveðinn 100.000 kr. fyrir hvert þeirra fyrir sig. Ákvörðun málskostnaðar tekur mið af því að rekin voru fyrir dóminum 11 mál samhliða. Jafnframt tekur ákvörðun um málskostnað í málinu í heild mið af því ótæpilega magni framlagðra gagna af stefnanda hálfu, svo sem að framan er rakið, sem leitt hefur til meiri umfangs málsvarna stefndu og sakaukastefndu en rök stóðu til.
- 156 Sveinn Andri Sveinsson lögmaður flutti málið fyrir stefnanda. Fyrir stefnda Eurocontrol flutti málið Þórir Júlíusson lögmaður. Fyrir stefnda Skúla Mogensen flutti málið Reimar Snæfells Pétursson lögmaður. Fyrir stefndu Liv Bergþórsdóttur, Helgu Hlín Hákonardóttur og Davíð Másson flutti málið Hörður Felix Harðarson lögmaður. Fyrir réttargæslustefndu flutti málið Dóra Sif Tynes lögmaður.

157 Dóm þennan kveður upp Sigríður Rut Júlíusdóttir dómsformaður. Meðdómendur voru Björn L. Bergsson héraðsdómari og Jón Arnar Baldurs viðskiptafræðingur og löggiltur endurskoðandi. Dómsformaður tók við meðferð málsins 1. október 2021 en hafði fram til þess tíma engin afskipti haft af meðferð þess.

Dómsorð:

Rift er greiðslu 27. mars 2019 á skuld WOW air hf. við stefnda Eurocontrol að fjárhæð 1.458 evrur.

Stefndi Eurocontrol greiði stefnanda, þrotabúi WOW air hf., 1.458 evrur með vöxtum skv. 1. mgr. 8. gr. laga nr. 38/2001 um vexti og verðtryggingu frá 27. mars 2019 til 12. febrúar 2020 en með dráttarvöxtum skv. 1. mgr. 6. gr. laga nr. 38/2001 um vexti og verðtryggingu frá þeim degi til greiðsludags.

Stefndi Skúli Mogensen og sakaukastefndu Liv Bergþórsdóttir, Helga Hlín Hákonardóttir og Davíð Másson eru sýkn af kröfum stefnanda.

Stefnandi greiði stefnda Eurocontrol 13.700.000 krónur í málskostnað.

Stefnandi greiði stefnda Skúla Mogensen 1.994.082 krónur í málskostnað.

Stefnandi greiði sakaukastefndu Liv Bergþórsdóttur, Helgu Hlín Hákonardóttur og Davíð Mássyni 965.730 krónur hverju fyrir sig í málskostnað.

Stefnandi greiði réttargæslustefndu DUAL Corporate Risks Ltd., Liberty Mutual Insurance Europe Ltd., Everest Syndicate 2786 at Lloyd's, Hardy Syndicate 382 at Lloyd's og QBE UK Ltd. 100.000 krónur hverju fyrir sig í málskostnað.

Sigríður Rut Júlíusdóttir

Björn L. Bergsson

Jón Arnar Baldurs